

Orełdownik

Egzemplarz pojedynczy
10
groszy
Prenumerata miesięczna
2,50

Ilustrowany dziennik narodowy i katolicki

Redaktorzy: tekstu redakcyjnego na str. 3 i 4 — Stanisław Czajewski; tekstu redakcyjnego na str. 1, 2, 5, 8, 12 oraz działu powieści — Jan Płazak; tekstu redakcyjnego mutacji „K” (str. 6 i 7) — Henryk Walter; tekstu redakcyjnego mutacji „L” (str. 6 i 7) — Konstanty Dobrzyński; dodatku dla dzieci „Mój Przyjaciel” — Czesław Kedziński; działu rozrywek umysłowych — Stanisław Roskosz; działu sportowego — Stefan Słowiński; programów radiowych — Zdzisław Antoniewicz. Ogłoszenia i reklamy — Antoni Leśniewicz. Wszyscy w Poznaniu
Zakład i miejsce odbicia, wydawca i miejsce wydania Drukarnia Polska Spółka Akcyjna, Poznań, św. Marcin 70.
Zakład i miejsce odbicia, wydawca i miejsce wydania Drukarnia Polska Spółka Akcyjna, Poznań, św. Marcin 70.

Nr 9

Wydanie Ł

Rok 69

Czwartek, dnia 12 stycznia 1939

Propozycje Roosevelta i odpowiedź Mussoliniego w sprawie Żydów

Odrzucona przez Włochy propozycja St. Zjednoczonych, najgorliwszych dziś obrońców Żydów — Mussolini radzi osadzić uchodźców żydowskich w Stanach Zjednoczonych

Rzym (PAT). Tutejsze koła amerykańskie w następujący sposób przedstawiają szczegóły rozmowy o zagadnieniu żydowskim, która odbyła się dnia 3 bm. między amb. St. Zjedn. A. P. przy Kwirynale Philippsem i Mussolinim, w obecności min. spr. zagr. hr. Ciano.

Amb. Philipps za pośrednictwem hr. Ciano doręczył Mussoliniemu krótki list prez. Roosevelta, stwierdzający, iż ambasador upoważniony jest do przedstawienia szefowi rządu włoskiego pewnych sugestii, dotyczących zagadnienia żydowskiego.

Po doręczeniu listu, amb. Philipps, w imieniu prez. Roosevelta, przedstawił Mussoliniemu myśli swego moca dawcy w tej sprawie. Polegały one na tym, że prez. Roosevelt sugerował Mussoliniemu otwarcie dostępu do Abisynii dla kolonizacji żydowskiej z krajów europejskich ze szczególnym uwzględnieniem Żydów niemieckich. Ponadto prez. Roosevelt zwracał się do Mussoliniego z prośbą o pośrednictwo u kanclerza Hitlera, celem uzyskania od Rzeszy ułatwień przy wywozie ka-

pitałów żydowskich, przeznaczonych na osiedlenie się Żydów w Abisynii.

W odpowiedzi na te sugestie Mussolini w tonie uprzejmym nie odmówił w zasadzie współpracy Włoch w rozwiązaniu zagadnienia żydowskiego w jego całokształcie, ale zauważył z naciskiem, że jego zdaniem jako tereny emigracyjne dla Żydów nadają się inne kraje. Mussolini wymienił

przy tym mało zaludnioną Brazylię, Stany Zjednoczone, gdzie słaba gęstość ludności przy wielkim obszarze pozwoliła by na osiedlenie olbrzymich ilości emigrantów żydowskich, oraz Rosję Sowiecką, dysponującą olbrzymimi terenami. Ponadto Mussolini oświadczył, że nie widzi możliwości interweniowania u kanclerza Hitlera w myśl sugestii amerykańskich, ponie-

waż pomiędzy Niemcami i Włochami istnieje całkowita zgodność poglądów na zagadnienia żydowskie.

Jak informują ponadto koła amerykańskie, przedmiotem kolejnej rozmowy min. Ciano z amb. Philippsem, która odbyła się trzy dni temu, był echa prasowe, dotyczące sugestii amerykańskich przedstawionych Mussoliniemu.

Tajny pakt włosko-niemiecki

Wiadomość tę ogłoszono, aby zmusić Francję do większej uległości

(d) Paryż. (ATE) „Paris Soir” oraz „Le Temps” podają wiadomość z Londynu, przedrukowaną z „Daily Express” o rzekomym tajnym pakcie niemiecko-włoskim.

Według tych wiadomości, obie stro-

ny zobowiązują się, że jeśli jedna z nich uzyska dzięki poparciu drugiej zaspokojenie swych żądań terytorialnych, obowiązana jest również udzielić podobnej pomocy sojusznicze.

W politycznych kołach paryskich

przypuszcza się, że wiadomość ta, puszczona w przeddzień rozmów Chamberlain-Daladier i Chamberlain-Mussolini, ma na celu zmuszenie Francji do większej uległości w stosunku do rewidykacji włoskich.

Nowe wypadki wysiedlania Polaków

Przyczyną przenoszenia Polaków jest zbliżający się spis ludności

(d) Warszawa. (Tel. wł.) Z niemieckiego Śląska obok Arki Bożka oraz ks. Mielca ze Starego Koźła został wysiedlony z terminem do 15 stycznia ks. Józef Madeja z Gwozdka koło Zabrze. Należy on do tych księży polskich, którzy odmówili żądaniom władz opolskich zaniechania względnie zniesienia nabożeństw polskich.

Jednocześnie nadchodzi wiadomość, że władze niemieckie doręczyły 4 działaczom w Prusach Wschodnich, a mianowicie: Barczowi, Dopatce, Jankowskiemu i Lorencowskiemu wezwania, ażeby w przeciągu 8 dni opuścili Prusy Wschodnie. Nie ulega kwestii, że zarządzenia te są spowodowane chęcią wyzbycia się wszelkiego czynniej-

szego elementu polskiego wobec nadchodzącego spisu ludności.

Amb. Lipski w Warszawie

Warszawa. (Tel. wł.) Ambasador Lipski bawi od kilku dni w Warszawie. Przybył on wraz z min. Beckiem. (w)

Nikisch skazany na dożywotnie więzienie

Berlin. (PAT) Wbrew oczekiwaniom został we wtorek wydany wyrok w procesie Nikischa i tow. Główny oskarżony Nikisch został uznany winnym zbrodni zdrady głównej i zbrodni przeciw ustawie o tworzeniu nowych stronnictw politycznych i został skazany na dożywotnie więzienie. Inni oskarżeni skazani zostali na mniejsze kary więzienia.

Ostatnia podróż statku „Polonia”

Gdańsk. (PAT) W dniu 9 bm. rano opuścił port gdański pod banderą włoską polski statek pasażerski „Polonia”, udając się do Genui, gdzie zostanie rozegrany na złom.

Zgon ósmej ofiary zajął w Munkaczu

Budapeszt. (PAT) W Munkaczu zmarła dziś ósma ofiara napadu czeskiego na miasto. Jest to węgierski strażnik graniczny, który otrzymał postrzał w pierś kulą dum-dum.

Chamberlain na ziemi francuskiej

Calais. (PAT) Premier Chamberlain i min. Halifax wraz z towarzyszącymi im osobami przybyli na pokładzie statku „Canterbury” o godz. 14,10 do Calais. W imieniu rządu francuskiego powitał na pokładzie statku przybyłych mężów stanu podprefekt m. Boulogne. Wkrótce potem goście brytyjscy przesiedli się do specjalnego wagonu pociągu pośpiesznego, udając się do Paryża.

Już w najbliższych dniach

ukaze się nakładem „OREŁDOWNIKA”

ALBUM PAMIĄTKOWE poświęcone ROMANOWI DMOWSKIEMU

Album zawierać będzie — oprócz tekstu — przeszło 100 fotografii z życia i działalności Wodza Narodu oraz z uroczystości pogrzebowych.

Cena albumu będzie przystępna. — Szczegóły w następnym numerze.

Zamówienia zbiorowe i informacje: Wydawnictwo „Orełdownika”, Poznań, św. Marcin 70 oraz agentury i oddziały „Orełdownika” we wszystkich większych miastach — w Łodzi, ul. Piotrkowska 91, telefon 173-55.

„Czerwoni” cofają się coraz dalej

Wojska narodowe zdobyły 8 czołgów i przeszło 4000 jeńców — W Katalonii panuje głód

(d) Sa l a m a n k a. (PAT) Komunikat głównej kwatery wojsk gen. Franco, wydany w nocy, donosi, że na odcinku Kordoby natarcia wojsk rządowych na linie powstańcze pomiędzy Valsequillo i Penaroya trwały nadal, jednak bez najmniejszego powodzenia. Na odcinku Monterubio wojska gen. Franco zdobyły 8 czołgów produkcji sowieckiej. Ilość ofiar po stronie wojsk rządowych, jaka poległa na froncie Kordoby, przekracza 3000.

Komunikat kwatery głównej potwierdza poważne sukcesy osiągnięte na froncie katalońskim. Ogółem zdobyte zostały 23 wieś na odcinku pomiędzy Leridą i Cerverą. Większość spośród tych miejscowości, leżących w najbardziej urodzajnej części Hiszpanii, zaliczana była do najbogatszych. Ogólna ilość jeńców, wziętych do niewoli wczoraj, wynosi 1187. Wojska gen. Franco zdobyły również bardzo bogaty materiał wojenny.

(d) B u r g o s. (PAT) Kwatery główna wojsk gen. Franco otrzymała wiadomość o całkowitym załamaniu się ofensywy wojsk rządowych na froncie Kordoby. Wszystkie utracone przed kilku dniami stanowiska wojsk gen. Franco na tym froncie zostały już odebrane nieprzyjacielowi.

(d) P a r y ż. (ATE) Przewodniczący delegacji parlamentarzystów francuskich, która zwiedziła ostatnio Katalonię, b. wiceminister spraw zagranicznych de Tesson oświadczył, że aprowizacja miast katalońskich drogą morską napotyka na poważne trudności ze strony lotniczej przy powstawaniu na wyspie Majorca. Samoloty powstańcze zatapia-

ją statki wiozące żywność do Barcelony i Tarragony. Delegacja zwróci się do ministrów Daladiera i Bonnet'a z prośbą o zrewidowanie dotychczasowego stanowiska w sprawie dostarczania żywności Hiszpanii republikańskiej drogą lądową.

Z Barcelony donoszą, że przybyło

tam dwóch przewodców związku francuskich robotników metalurgicznych towarzysząc transportowi 32 ton środków żywności. Oświadczyli oni, że transport ten został zakupiony dla Barcelony przez syndykat metalurgistów francuskich i że w najbliższym czasie należy oczekiwać drugiego.

Bank emigracyjny dla Żydów

z Polski i Niemiec chcą założyć żydowski bankierzy ze Stanów Zjednoczonych

(d) S z t o k h o l m. (ATE) „Svenska Dagbladet” donosi, że żydowskie koła finansowe w Stanach Zjednoczonych, Szwecji i Polsce rozpatrują plan założenia banku, który ułatwiłby emigrację Żydów z Polski i Niemiec.

Na czele grupy szwedzkiej stoi znany bankier Olaf Aschberg, który udaje się do Paryża, po czym 18 stycznia r. ma wyjechać do Nowego Jorku. Gdy opracowany zostanie dokładny plan, organizatorzy przedłożą go rządowi różnych państw celem zapewnienia oficjalnego poparcia.

Główne oddziały banku mają być otwarte w Polsce i w Stanach Zjednoczonych.

(d) L o n d y n. (ATE) Wychodzący w Londynie organ żydowski „Jewish Chronicle” wzywa młodych Żydów londyńskich, ażeby zapisywali się do angielskiej armii terytorialnej. Dziennik jest zdania, że młodzi Żydzi, zamieszkali w Londynie, uczyniliby lepiej wstępując w szeregi armii i spłacając w ten sposób swój dług wobec państwa, niż żeby waleśali się po Hyde Parku prowadząc tam niepotrzebne spory.

Chińczycy stawiają zacięty opór

Zacięte walki pod Kantonem — Napad na zmotoryzowaną kolumnę japońską

(d) S z a n g h a j. (ATE) Według doniesień komunikatu chińskiego, walki pod Kantonem trwają nadal. Punktem głównym akcji bojowej jest miasto Tsen-Czeng na wschód od Kantonu, które w ciągu ostatnich dni przechodziło z rąk do rąk. W nocy na 6 stycznia zostało ono po całonocnej morderczej bitwie zajęte przez Chińczyków. Odtąd Japończycy nieustannie ponawiają wysiłki celem odzyska-

nia miasta.

Na odcinku kolei Kanton — Koulun oddziały chińskie podjęły energiczne natarcie.

W rejonie Dzo-Hou Chińczycy napadli zmotoryzowaną kolumnę japońską, niszcząc wiele maszyn i zadając przeciwnikowi poważne straty. Również pod Deaniem wojskom chińskim udało się niespodziewanym atakiem zdobyć pozycje japońskie.

Ukradł plany mobilizacyjne

armii gen. Franco wicekonsul brytyjski

(d) P a r y ż. (ATE) Z San Sebastian donoszą, że angielski wicekonsul Golding, wmiieszany w aferę szpiegowską (wykradzenie planu mobilizacyjnego gen. Franco) usiłował niedawno zbiec. Golding udał się do jednego z portów na wybrzeżu kantabryjskim pod pozorem zwiedzenia parowca angielskiego w tym porcie. Władze narodowo-hiszpańskie zatrzymały Goldinga w chwili,

gdy wsiadał do motorówki, chcąc udać się na pokład statku angielskiego.

Przedstawiciel Wielkiej Brytanii Jerram otrzymał od rządu brytyjskiego polecenie uzyskania u władz narodowo-hiszpańskich zwolnienia czasowego p. Goldinga. Zwolnienie to ma na celu umożliwić Goldingowi aktywny udział w prowadzonych obecnie dochodzeniach.

Rozruchy w Palestynie

Jerozolima. (PAT) Masowe rewizje w Palestynie, zwłaszcza w okręgu Samaria i w Galilei przeprowadzane są nadal. We wsi Albiza Arabowie ostrzelali żołnierzy, przeprowadzających rewizje. O stratach nie wydano żadnego komunikatu. W okręgu Samaria wybuchła bomba pod samochodem ciężarowym. Jeden żołnierz został przy tym zabity.

Nowa linia okrętowa do Gdyni

Gdynia. (PAT) W dniu 5 bm. przybył po raz pierwszy do Gdyni z portów południowego Pacyfiku statek linii Knutsen Line — „John Bakke”. Statek powyższy zainaugurował nową linię regularną między Gdynią a portami południowego Pacyfiku.

Nowe umowy kolejowe

Warszawa. (Tel. wł.) Zawarto umowy pomiędzy kolejami polskimi i węgierskimi, oraz polskimi i rumuńskimi w sprawie zmian taryf kolejowych z powodu zmian granicznych.

Proces Gruenszpanów

Paryż. (PAT) Sąd Apelacyjny w Paryżu rozpatrywał we wtorek sprawę Abrahama i Chawy Gruenszpanów, oskarżonych o udzielenie schronienia Herszowi Gruenszpanowi, mordercy von Ratha.

Abrahamowi Gruenszpanowi, skazanemu przez sąd pierwszej instancji na 4 miesiące aresztu, podwyższono karę do 6 miesięcy, podczas gdy żonie jego karę zmniejszono z 4 na 3 miesiące.

Poza tym sąd skazał każdego z oskarżonych na 100 fr. grzywny.

(d) W jednym z teatrów bukareszteńskich młoda śpiewaczka, Dalia Faresova podcięła sobie na scenie podczas przedstawienia żyły, w zamiarze samobójczym.

(d) W nocy na poniedziałek wybuchł pożar w kolegium św. Pawła w Arras. Zabytkowy gmach kolegium spłonął doszczętnie. Straty przekraczają sumę 6 milionów franków.

(d) Od ubiegłego tygodnia panuje we wschodniej Australii fala upałów. W niedzielę zanotowano w Sidney najwyższą temperaturę 86 st. F. (Fahrenheit 48 st. C.). W innych miastach notowano temperatury przekraczające 100 st. F. (56 st. C.), jak w Melbourne 108 st., w Adelaide 103 st., w Port - August 117 st. F.

(d) W sobotę wybuchł w Melbourne ogień, który spowodował wielkie straty. Fabryka oraz osady górnicze „Erida” i „Valhalla” stanowią w niedzielę jedno morze płomieni.

W miejscowości kąpielowej Dromana, oddalonej 60 km od Melbourne, spłonęło doszczętnie 43 domów.

(d) W Stanach Zjednoczonych w m. Amsterdam pożar zniszczył stajnię wyciągową „Hurricane Breeding Farm”, jedną z najlepszych stajni wyciągowych świata. W płomieniach zginęło 20 koni wyciągowych.

(d) Premier Rodezji Huggins, chirurg z zawodu zoperował na ślepa kiszkę gubernatora północnej Rodezji sir Harolda Kittermaster. Operacja miała pomyślny wynik. Jest to już druga z rzędu operacja, przeprowadzona przez prem. Hugginsa od czasu objęcia przez niego steru rządów w Rodezji.

(d) Bezrobotni londyńscy w dalszym ciągu organizują różne manifestacje uliczne.

Żaloba w całym kraju

Warszawa. (Tel. wł.) W ciągu wtorku w dalszym ciągu nadchodziły do Stronnictwa Narodowego depeşe, a także zaczęło przychodzić mnóstwo listów z całego kraju, a przede wszystkim od sfer robotniczych i włościańskich. Na mieście widać w dalszym ciągu ludzi z opaskami żałobnymi.

Władze Stronnictwa zastanawiają się nad właściwą formą uczczenia pamięci Romana Dmowskiego. Z kraju pojawiły się już propozycje, aby w dniu zamknięcia żaloby, wszystkie oddziały Stronnictwa Narodowego urządziły nabożeństwa żałobne itp. Odpowiednie jeszcze postanowienia będą w swoim czasie podane. (w)

Możliwości emigracji do Boliwii

Warszawa. (Tel. wł.) Z Ameryki nadeszły wiadomości o możliwości emigracji do Boliwii. Podobno rząd boliwijski ma przewieźć emigrantów na własny koszt na miejsce i udzielić ma 6-letniej dzierżawy gruntu bezpłatnie. Ministerstwo Spraw Zewnętrznych zaczęło obecnie sprawdzać te wiadomości. (w)

Potworna matka

(d) Czerniowce. (PAT) W pobliżu Brailly znaleziono na polu drewnianą skrzynkę ze zwłokami trojga zmarzniętych dzieci.

Dochodzenia wykazały, że są to dzieci robotnika Pantelejmona Robu, który przed kilku miesiącami opuścił swą rodzinę, pozostawiając ją w skrajnej nędzy. Zrozpaczona matka wyprawała dzieci w pole w czasie silnego mrozu, aby tam znalazły śmierć.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu: Na Stronnictwo Narodowe: J. W. zamiast kwiatów na trumne śp. Romana Dmowskiego 20.— zł. razem z poprzednio pokwitowanymi 40.— zł.

Telegramy kondolencyjne

Wydawnictwa Drukarni Polskiej przesyła następującą depeşe z powodu zgonu śp. Prezesa Adama Pozowskiego:

Do Zarządu Stronnictwa Narodowego

w Krakowie.

Najszczerze wyrazy współczucia z powodu zgonu śp. Adama Pozowskiego, przywódcy ruchu narodowego w Krakowskim.

„Kurier Poznański”

(—) Marian Seyda.

„Oregdownik”

(—) Stanisław Czapiński.

Łódź, 10. 1. Zarząd Okręgowy Stronnictwa Narodowego

K r a k ó w

Rynek Główny 6.

Z powodu śmierci ofiarnego bojownika o narodową Polskę, śp. prezesa Adama Pozowskiego, przesyłamy wyrazy głębokiego żalu i współczucia.

Zarząd Okręgowy Zjednoczenia Zawodowego „Praca Polska”.

Łódź, 10. 1. Zarządowi Okręgowemu Stronnictwa Narodowego w Krakowie, okrytemu świeżą żalobą z powodu zgonu śp. prezesa dra Adama Pozowskiego, niestrudzonego i nieugiętego szermierza idei Wielkiej Polski, wyrazy serdecznego i głębokiego współczucia przesyła

Jan Wyganowski, Łódź.

Notowania giełd zbożowo-towarowych

Bydgoszcz, 10. 1. 39. r. — Pszenica 19—19.50; żyto 14.50—14.75; jęczmień I st. 16.75 do 17. I st. 16.25—16.50; owies 14.80—15; mąka pszenna 65% 32.50—33.50; mąka żytnia 65% 24—25; otręby pszenne m. 11.75—12.25, śr. 11.75 do 12.25, gr. 12.25—12.75; otręby żytnie 11.50—12. K a t o w i c e, 10. 1. 39. r. — Pszenica cz. 21.75—22.75, jedn. 21—21.50, zb. 20.25—20.75; żyto 17.75—18; jęczmień przem. 17.50—18, past. 16.50—17; owies jedn. 16.50—17, zb. 16—16.50; mąka pszenna 65% 33—34; mąka żytnia 65% 24.75—25.25; otręby pszenne gr. 12.50—12.75, śr. 11—11.50, m. 10.50—11; otręby żytnie 11.50—12.

Łódź, 10. 1. 39. r. — Pszenica 21—21.25, zb. 20.75—21; żyto 14.75—15; jęczmień przem. 16.00 do 16.50; owies I st. 16—16.50, II st. 15.25—15.75; mąka pszenna 65% 34—35; mąka żytnia 65% 24.50—25.50; otręby pszenne gr. 11.25—11.50, śr. 11—11.25, m. 11.25—11.50; otręby żytnie 11.00 do 11.25.

W a r s z a w a, 10. 1. 39. r. — Pszenica cz. szkl. 22.25—22.75, j. 20.50—21, zb. 20—20.50; żyto I st. 14.50—15; jęczmień I st. 17—17.25, II st. 16.75—17; owies I st. 15.50—16, II st. 14.50 do 15.50; mąka pszenna 65% 35—36.50; otręby pszenne gr. 12.25—12.75, śr. 11.25—11.75, m. 11.25 do 11.75; otręby żytnie 10.50—11.

Kto będzie prezydentem Francji?

Kandydatura Herriota budzi pewne zastrzeżenia — Sprawozdanie Daladiera

(d) P a r y ż. (Tel. wł.) Jednym z głównych tematów rozmów w kołach politycznych, obok aktualnych zagadnień z zakresu polityki zagranicznej i w związku z otwierającą się dziś sesją parlamentarną jest sprawa wyboru prezydenta republiki.

Doniosły ten akt odbędzie się jeszcze na wiosnę, wobec czego już teraz mówi się poważnie o kandydatach. W ostatnich czasach wybierano na prezy-

denta zwykle przewodniczącego Senatu. Obecnie najpoważniejsza jest kandydatura przewodniczącego Izby Deputowanych, jednak budzi ona duże zastrzeżenia ze względu na wybitnie filozoficzne sympatie Herriota.

Przechodząc do spraw o bezpośredniej aktualności należy przede wszystkim wspomnieć, że dziś przed południem odbyło się w Pałacu Elizejskim posiedzenie Rady Ministrów pod prze-

wodnictwem prez. Lebruna.

Po sprawozdaniu prem. Daladier o przebiegu i wynikach jego podróży na Korsykę, do Tunisu i Algieru, min. spraw zagranicznych Bonnet w ogólnych zarysach przedstawił treść rozmów, które po południu przeprowadzone zostaną z Chamberlainem i lordem Halifaxem.

Wódz Narodu z Bożej łaski

Przebrzmiała dawno formuła władztwa „z Bożej łaski“ koronowanych głów. Odżyła jednak w całej swej do- stojności w osobie Romana Dmowskie- go, o którym my dziś, a dziejopisę jutro — muszą powiedzieć, że był W o- dzem z Bożej łaski i ze zrzá- dzenia Opatrzności, że władz- two Jego objęło niemal bez reszty du- szę zbiorową narodu, pomimo, że wła- dzy w znaczeniu formalnym sprawo- wać Mu nie było danym.

Władztwo to było i jest wyjątko- we. Mobilizuje ono w jednym szere- gu, w twardej dyscyplinie milionowe masy bez przymusu, lecz w sponta- nicznym oddaniu sprawie narodowej i służbie dla Narodu...

I potężniał z roku na rok, z mie- siąca na miesiąc i z dnia na dzień wspaniały ochotniczy zaciąg narodo- wej armii. Pomimo, iż wiadomym powszechnie było, że służba jest twar- da i ciężka, że za idealizm, bezinteres-owność, ofiarność, heroizm i oddane w ofierze idei życie Wódz nie rozdzie- la nagród i zaszczytów, nie płaci do- stojeństwami, że jedyną nagrodą za ciałną walkę w narodowych szere- gach jest możność przeżywania szczę- ścia z poznania prawdy idei narodo- wej i radości płynącej z poczucia speł- niania świętego obowiązku.

Wódz nie stawiał nigdy swojej ar- mii małych perspektyw i celów, bo tych było aż nadto w Polsce, lecz dał jej wizję i program Wielkiej Polski. Olbrzymi Jego autorytet starczył za rozkaz, jak każde Jego sło- wo było zawsze dla nas rozkazem.

W półwiekowej walce o Polskę Wielką i Narodową, której dzieje zna- czyć będą mianem Romana Dmow- skiego — pozyskał On sobie olbrzy- mi kapitał miłości głębokiej i wielkiej całego narodu. Żołnierską zaś miło- ścią kocha swojego Wodza armia, dla której Wielka Polska i Roman Dmow- ski zrosły się w jedną nierozdzielalną całość.

Lecz nadszedł dzień, kiedy Go po- wołano, by stanął przed Panem i zdał z dokonanego dzieła rachunek. Jest rzeczą pewną, że odchodząc wyprowa- dził Polskę nie tylko na szlak niepodległości, lecz także i wielkości.

Spełnił równocześnie swój obowią- zek niezłomny, gdy olbrzymi wysiłek włożył w to, by Polska Narodowa była także wierną córą Chrystusa. Roman Dmowski wprowadził nigdy z kazalnicy nie kazał i purpury nie nosił, lecz był największym szermierzem zasad Chry- stusowych w życiu naszego narodu. W innym okresie dziejów zasługi Je- go na tym polu, kto wie, czy nie ple- czetowano by świętością... A dziś... for- malizm suchego kanonu przysłonił niejednemu zdolność oceny i pozna- nia tej wielkiej prawdy. Ostawmy jednak te bolesne refleksje...

*

Wódz Narodu odbył już swoją o- statnią drogę ziemską. Żołnierska łza, która rzadko, albo nigdy dotąd nie zrosiła oczu, spływała obficie na szla- ku ostatniego, jakże skromnego i pro- stego, pochodu Wodza.

Wodzu Nasz Najukochańszy! Wie- niec milionów kochających serc pro- stych, oddanych Tobie i Twojej idei

Podzwonne

Nie założymy liberii boleści,
Nie wystawimy swej męki na pokaz,
Nasz ból serdeczny głębi serca pomieści
Żałoba będzie nie dla obcych oka.

Pójdziemy dalej naszą jasną drogą,
Na którą On nas wyprowadził z cieni,
Nie ulękniemy się nigdy nikogo,
Jak On, będziemy wciąż niezwyknięci.

Chociaż już zamknął na ziemi powieki,
Choć się skończyła dlań dola człowieka,
Duch Jego zawsze będzie niedaleki,
Na grobie Wodza nie złamiemy Miecza!

S. E. RUSZCZYKOWSKA

Wielkiej Polski na zawsze, to więcej niż wszelkie ziemskie zaszczyty! Ser- ca te ślubują Ci uroczyste testament Wielkiej Polski wypełnić bez reszty, a

miłość dla Ciebie zachować na zaw- sze, przekazując ją po wsze czasy z pokolenia na pokolenie.

JAN TERLECKI.

W czasie uroczystego nabożeństwa żałobnego w katedrze św. Jana w Warsza- wie siedzą od lewej: prof. Władysław Folkierski, prezes Rady Naczelnej Stron. Narodowego, b. prezydent R. P. Stanisław Wojciechowski, prezes Zarządu Głównego S. N. adw. Kazimierz Kowalski, wiceprezes Zarządu Głównego S. N. dr Tadeusz Bielecki, członek Zarządu Gł. S. N. prof. dr Witold Staniszkis.

Zachować czujność wobec zamierzeń niemieckich

Czołowy organ prorządowy, „Gaze- ta Polska“, donosząc o rozmowie min. Becka z kanclerzem Hitlerem, zapatr- zyła tę wiadomość komentarzem swego berlińskiego korespondenta (K. Smogorzewskiego). Komentarz ten powołując się na źródło dobrze poin- formowane stwierdził, że w Berchtes- gaden dokonano przeglądu wszystkich zagadnień, zarówno specjalnych kwe- styj polsko - niemieckich, jak spraw o charakterze międzynarodowym w atmosferze szczerości, — że przesadne pogłoski o zamiarach politycznych Niem- ców na wschodzie Europy, rozsiewane ostatnio, nie znalazły potwierdzenia, i że oba rządy przywiązują nadal wa- gę do utrzymania dobrych sąsiedzkich stosunków między Niemcami a Polską i nowa sytuacja, wytworzona przez kry- zys czeski, nie powinna wpłynąć na normalny rozwój stosunków.

Czyli, że według komentarza czolo- wego organu obozu rządowego — wszystko jest w zupełnym porządku...

A rzeczywistość powiada, że Rzesza Niemiecka w ostatnich miesiącach, nie mówiąc już o olbrzymim terytorial- nym, politycznym i gospodarczym wzbogaceniu się i zdystansowaniu Polski, umontowała swój wpływ decy- dujący w nowym państwie czesko- słowackim — podczas gdy jego stosu- nek do Polski jest wyraźnie nieprzy- jany — i postawiła na swoim w spr- awie Rusi Podkarpackiej, czyli według Niemców Ukrainy Podkarpackiej, w brew żywotnym interesom i w brew zgodnej woli całego narodu

oraz rządu polskiego. Mimo to mówi się społeczeństwu, że — wszystko jest w zupełnym porządku...

Jeszcze przed miesiącem gloszono, że Ruś Podkarpacka musi zniknąć, że nie znieśie jej bezwzględnie mocar- stwa polityka polska, że lada dzień to się stanie, — a gdy Niemcy narzu- cili nam stan wręcz odwrotny, teraz, po kilku tygodniach, głosi się z łamów czołowej „Gazety Polskiej“, że — wszystko jest w porządku...

Dlaczego? Bo miało się jakoby wy- kazać, że „rozsiewane ostatnio pogłoski o zamiarach politycznych Niemców na wschodzie Europy“ są — „przesadne“. „Przesadne“? Ale społeczeństwo pragnęłoby się dowiedzieć, gdzie się w sprawie niemieckiej polityki ukraiń- skiej kończy „przesada“, a gdzie się zaczyna rzeczywistość. Czy dowie się o tym polska opinia publiczna prawdy?

„Przesadne pogłoski“? A w takim razie, czemu sobie z tego prasa prorzą- dowa i ci, co za nią stoją, nie zdawała wcześniej sprawy? Czym tłumaczyć własne jej długotrwałe natarczywe alarmy w sprawie Rusi Podkarpackiej i przedw polskich intryg ukraińskich, reklamowanych na cały świat przez niemieckie stacje radiowe i prasę niemiecką? A któż, jeżeli nie prasa pro- rządowa i ci, co za nią stoją, mają ob- wiązek, być w porę dobrze poinfor- mowani?

Ze swej strony wiemy jedno, że trze- żwa polska opinia publiczna tak na (Dokończenie na str. 4)

Stolica Polski zobaczyła w dniu pogrzebu siłę i potęgę ruchu narodowego, zor- ganizowanego w karnych szeregach Stron. Narodowego. Zdjęcie przedstawia jedną z licznych kolumn z proporcami placówek S. N. z całej Polski. Propor- ców tych były setki.

Śp. Adam Pozowski

Głosy biją od Nowego Roku w Obóz Narodowy. Oto znowu nie zwyczajna strata. Odchodzi nie tylko prezes zar- ządu okręgowego, idącego dzień po dniu naprzód w pracy narodowej wo- jewództwa krakowskiego, ale świetny obrońca, twardy działacz, ofiarny na- rodowiec, mocny człowiek.

Należał do generacji młodych, choć urodzony był jeszcze w r. 1892 i już brał udział w wojnie światowej jako oficer austriacki. Ale już w r. 1920 pospieszył jako ochotnik na front bol- szewicki.

Stronnicтво Narodowe zawdzięcza mu w Krakowie bardzo wiele. Nie tyl- ko jako niestrudzonemu obrońcy w wielkich i małych procesach narodo- wych, których stoczył setki, lecz jako przede wszystkim uroczemu, mocne- mu człowiekowi o niezachwianej wie- rze, czystej bezinteresowności i stró- żowi prawdziwości narodowej idei. Gdy w Obóz Narodowy uderzyły wli- chry, by go zburzyć od wewnątrz, wie- dy stał twardo na posterunku Pozow- ski i dokonał — on przede wszystkim — młody ale wierny, tego, że Kraków pozostał nietknięty przez wrogów.

Świetnego mówcy słuchali zawsze z entuzjazmem Krakowianie. Dał mu wyraz zaufania, wybierając go do o- statniej rady, choć wątpił, czy przejdzie. Uzyskał olbrzymią ilość gło- sów, a z nim przeszedł drugi kandydat listy narodowej. Polacy wiedzieli do- brze, że rola Pozowskiego w procesie o zajścia żywieckie, potem o zajścia w Przytyku, wreszcie w procesie Ada- ma Doboszyńskiego spleciona jest z historią narodu polskiego. Adam Po- zowski, bliski przyjaciel Doboszyń- skiego stał na najsilniejszy podany wicher. Siedział nieraz w więzieniu, zmarł oskarżony w dwu procesach — przez żydowskiego adwokata Steigera i przez sędziego Dyslewicza.

Świeżej trumnie towarzyszy żal ca- lego Krakowa i wszystkich narodo- wców polskich i boleść młodego pokole- nia za druhem, który szedł w pierw- szym szeregu

J. B.

*

Kraków. (Tel. wł.) Wrażenie śmierci meo. Pozowskiego odbiło się niezwykle silnym echem w prasie kra- kowskiej, która omawiając ciężką stratę Stronnictwa Narodowego, bole- je również nad zgonem dzielnego obrońcy.

Zewsząd napływają obecnie kondo- lencje, m. in. od Zarządów Okręgo- wych Stronnictwa Narodowego z Biel- ska, Przemyśla, Łodzi, z redakcji „Ku- riera Poznańskiego“ i „Orodownika“, od Młodzieży Wszechpolskiej i Stu- dentów Akademii Górniczej, od orga- nizacji Domu Polskiego w Bielsku, od prof. Konopczyńskiego i prof. Rymara i innych.

Zwłoki Zmarłego wystawione są na widok publiczny w domu żałoby przy ul. Szlak 32. Uroczystości pogrzebowe odbędą się we czwartek o godz. 2 po południu z kaplicy na cmentarzu ra- kowickim. Nabożeństwo żałobne odbę- dzie się w piątek o godz. 10 w kościele św. Floriana na Kleparzu. Zarząd Okręgowy Stronnictwa Narodowego wezwał członków Stronnictwa Naro- dowego w Krakowie do wzięcia tłum- nego udziału w pogrzebie, a zarządy powiatowe do wysłania delegacji ze sztandarami i proporcami, umunduro- wanych lub w strojach regionalnych. Na grobie złożony zostanie tylko jeden wieniec. Zamiast dalszych należy składać datki na cele organizacyjne do Zarządu Głównego Stronnictwa Narodowego.

Tymczasowo obowiązki prezesa o- kręgowego Stronnictwa Narodowego, objął kierownik p. o. Franciszek Je- lonkiewicz, radny miejski.

REFLEKSJE Z UROCZYSTOŚCI POGRZEBOWYCH

Spojrzenie wstecz

(og) Niedziela. Już druga w tym roku. Obie mroźne, prosiące lekko śniegiem. Tylko dzisiejsza o wiele smutniejsza, niż ta sprzed tygodnia. Przed tygodniem sygnalizowały już piśma niebezpieczeństwo, wynikające z choroby Romana Dmowskiego, dzisiaj już jesteśmy osieroceni.

Południe. Słońce skryło się za zwalniąmgly. Dzień ciężki, szary, bezsłoneczny, mroźny, a jednocześnie wilgotny. Tramwajem wybieramy się w podróż ku Bródnu. Dziwna rzecz: ten cmentarz stał się jakoś dziwnie drogi...

Długa do niego wędrowka. Linia tramwajowa częściowo tylko pokrywa się z linią ostatniej ku Bródnu wędrowki Romana Dmowskiego. A i w tej części, którą oglądamy, widzimy jeszcze flagi narodowe, gdzieś tam krepą owinięte. Doprawdy, wzruszające to objawy holdu. Tu wszędzie mieszka doprawdy biedota; parterówki, nieraz drewniane; jakiś krawiec wywiesił obok swego godła portret, to znów na balkonie drewnianym, ponad sztydem przedsiębiorstwa wywieszono stary już dywan, na nim zaś owinięty choinką i szarfami narodowymi wizerunek Dmowskiego; wszędzie jeszcze chorągwie pochylone.

Brama od św. Wincentego jeszcze ubrana, jak wczoraj. Około grobu mnóstwo wieńców, na których czerwone szarfy pada drobna biel śnieżna. Wszędzie tłumy publiczności. To biedota warszawska, przeważnie rzemieślnicy i robotnicy, którzy, korzystając z niedzieli, przyszedli tutaj. Szeptem odwołują modlitwy, szepcą szczegóły o Dmowskim. Postać Jego rośnie i staje się im właśnie jeszcze bliższa...

Będzie ta mogiła ciągnęła ku sobie rzesze liczne z bliska i z daleka. Będzie rosła w narodzie, jak niekończąca się legenda. Będzie celem pielgrzymek, które tu, u grobu, będą czyniły rachunek sumienia narodowego i czerpały siłę do dalszych zmagania i walki.

*

Tydzień miniony zapisze się głęboko w naszych umysłach i w naszej pamięci. I nie tylko naszej. Gdybyśmy mogli zanotować szczegóły głosów, jakich się słuchało między ludkiem warszawskim w czwartek wieczorem, kiedy Dmowski wracał do stolicy w blasku pochodni, niesionych przez młodych studentów, rzemieślników i robotników, skostniałych od zimna, lub w sobotę, gdy Go z królewskiej katedry odprowadzano na cmentarz ubogich! O, i w pamięci ludu warszawskiego będzie o tych dwu wstrząsających swą siłą i prostotą dniach rosła legenda!

Widziała stolica niewątpliwie wystawniejsze pogrzeby. Lecz to były zawsze pogrzeby, noszące charakter oficjalny i mające oficjalne oparcie. Lecz tu, na tym przemarszu Romana Dmowskiego przez stolicę Polski, był tylko wysiłek samego społeczeństwa. Takiego przemarszu, dokonanego w wysiłku samego społeczeństwa, stolica polska od odbudowania państwa jeszcze nie wiedziała.

*

Co tak uderzało silnie: to skromność, posunięta do szczytowych granic, i udział młodzieży.

Od początku ostatniej drogi z dworku drozdowskiego do złożenia w gro-

bowcu rodzinnym na Bródnie: co za skromność!

Jakież wymowna ilustracja, przedstawiająca odprowadzenie trumny do katedry w Łomży! Sanie kurpiowskie, zwyczajne, od codziennej żmudnej pracy, jaką musi w swą piaszczystą ziemię wkładać Kurp, żeby wyżyć, — sanie kurpiowskie, ciągnięte przez zwyczajne konie od pracy; trzeba było pokonywać zwaly śniegu po drodze, by dostać się w otoczeniu szczupłego grona przyjaciół do Łomży...

A ten ostatni wóz, zwyczajny wóz towarowy, doczepiony do pociągu osobowego w Łomży, wagon, przeobrażony przez duchowieństwo i przyjaciół w wagon-kaplicę! Ileż on mówił sercom i myślom ludzkim?...

A potem sama Warszawa: ów katafalk w kaplicy przykatedralnej lub w samej katedrze! Przejmował swą skromnością...

*

Jeżeli się w czym przejawiała siła, to w holdzie Jemu składanym.

A czymże, jak nie objawem siły, był tak wielki udział młodzieży? Szczególnie było to w oczu podczas czwartkowej transportacji. Udział młodzieży był tak wielki, że trzeba było jej liczyć co najmniej na 75 pct uczestników żałobnych uroczystości. A pamię-

Roman Dmowski mówi:

Wolno każdemu, może być obowiązkiem zaryzykować wszystko, co jest jego osobistą własnością, oddać majątek, przynieść życie w ofierze. Ale bytu Polski ryzykować, jej przyszłość przegrywać nie wolno ani jednostce, ani organizacji jakiegokolwiek, ani nawet całemu pokoleniu. Bo Polska nie jest własnością tego czy innego Polaka, tego czy innego obozu, ani nawet jednego pokolenia. Należy ona do całego łańcucha pokoleń, wszystkich tych, które były i które będą. Człowiek, który ryzykuje byt narodu, jest jak gracz, który siada do zielonego stołu z cudzemi pieniędzmi.

(„Polityka polska i odbudowanie państwa”)

To nie pogrzeb, ale to tryumfalny marsz zwycięstwa!

Prasa o uroczystościach pogrzebowych

(og) „Goniec Warszawski” długą relację z przebiegu sobotnich uroczystości pogrzebowych kończy spostrzeżeniami ich uczestnika, który obserwował je stojąc w niezliczonym tłumie, biorącym udział w pogrzebie:

Zachować czujność wobec zamierzeń niemieckich

(Dokończenie ze strony 3)

komendę „Gazety Polskiej” nie zmienią swego ostrożnego i krytycznego stosunku do zamierzeń niemieckich na wschodzie Europy, tym bardziej, że przecież zwrot „Gazety Polskiej” o „przesadnych pogłoskach” ma dla społeczeństwa naszego — swoją wymowę.

Jeżeli zaś czytamy w innym piśmie wersję, że „Polska miała otrzymać w Berghofie jakieś uspakajające relacje, że zagadnienie ukraińskie będzie rozwiązane bez ujmy dla interesów Polski”, stwierdzić trzeba wyraźnie, że tworzenie Ukrainy choćby poza granicami państwa polskiego jest dla niego samo w sobie niebezpieczeństwem ze względu na sąsiedztwo naszych ziem południowo-wschodnich.

Niezależnie od tego społeczeństwo polskie chciałoby znać granicę między „przesadą” a rzeczywistością nie tylko w sprawie ukraińskiej, ale także w kwestii dalszego parcia niemieckiego nad Bałtykiem, że wskażemy sprawę Klajpedy.

To wszystko są zagadnienia, na które niezależna nasza opinia publiczna musi mieć oczy otwarte śledząc trzeźwo i czujnie ich rozwój bez popadania w danej kwestii — jak to czyni prasa „sanacyjna” — raz w alarmistyczne krzykactwo, a po kilku tygodniach na komendę w usypianie społeczeństwa zapewnieniami o „przesadnych pogłoskach”.

Mimo dużego mrozu, na wszystkich ulicach wzdłuż trasy pogrzebu stoi zwarta ciżba ludzi, oczekujących konduktu. Jedni miejscowi, inni przyjechali z prowincji, nieraz nawet dalekiej. Poprzywozili z sobą dzieci: niech zobaczą, aby kiedyś mogły opowiedzieć...

Mijają długie kwadransy oczekiwania, wreszcie od strony Wisły ukazuje się czoło pochodu: pierwsze wieńce, niesione przez błękitnych żołnierzy Hallerowskich, za nimi młodzież szkolna, górniczy, umundurowane oddziały Stronnictwa Narodowego. Na parę minut pochód się wstrzymuje, potem fala rusza znowu i płyną bez końca szeregi, wieńce, sztandary... Mimo śpiesznego tempa trwa to godzinę z górą.

W tłumie rośnie nastroj. Nikt nie przypuszczał, że pogrzeb będzie aż tak potężny. Rozlegają się wokół glosy, że tak żywiołowej manifestacji jeszcze Warszawa nie oglądała.

Z największym uznaniem wszyscy podnoszą bardzo liczny udział duchowieństwa. Włodarze duchowi świadomi są roli, jaką wykonał Dmowski w przeoraniu psychiki społeczeństwa i w związaniu prawdziwego patriotyzmu z katolicyzmem. Najwyżsi dostojnicy polskiego Kościoła zespali się w swych uczuciach z narodem.

Wyczuwa się żywioł — tak potężny, że wszystkich patrzących coraz mocniej ogarnia poczucie tej niepożytej siły, jaka idzie od tej spokojnej manifestacji żałobnej.

Poliej nie wiele, ale i ta, która jest, nie ma kłopotu z utrzymaniem porządku: bo tłum samorzutnie zachowuje jak najbardziej wzorową dyscyplinę. I w tym automatycznie zbiorowej dobrowolnej karności, pod wpływem której wszystko idzie jak najbardziej precyzyjną organizacją — stroną organizacyjną kierował przewodniczący komitetu pogrzebowego adw. Al-

Demidowicz - Demidecki —, wyczuwa się, że to więcej niż pogrzeb, więcej niż manifestacja, więcej nawet niż zbiorowy przejaw siły moralnej: to — żywioł. Taką potęgą karności może się manifestować tylko wielka idea, która triumfuje mimo śmierci, ucisku i poniżenia.

Słychać w koło glosy:

— Gdybym to opowiadał i nie mógł się powołać na innych, którzy również widzieli, to by mi nikt nie chciał wierzyć. Opiszą wprawdzie gazety, ale co z tego: czyż potrafią oddać całą prawdę? Takie rzeczy trzeba widzieć na własne oczy!

I dziwna rzecz, dokonuje się przemiana w tym tłumie, asystującym przejściu orszaku pogrzebowego: — Najpierw nastroj oczekiwania, żałości, przygnębienia: biedno, chudo, bez blasku, bez pompy... Potem coraz gorętsze serca bicie: tyle tego... i tyle... i tyle... A potem radosne podniesienie głowy w górę i zrozumienie wielkiej a także radosnej prawdy: że to tu właśnie jest główna siła Polski — mimo wszystko, co się robi i co się jeszcze robić będzie, aby tę prawdę zamazać. Bo ona jest tak właśnie, jako ten żywioł nastrojów pogrzebowych: zwycięża samym tym faktem, że — jest.

I z tym uczuciem witamy ukazanie się skromnej a jaśniejącej szkarłatem narodowego sztandaru trumny. To nie pogrzeb, ale to tryumfalny marsz zwycięstwa. Tak kroczy Wielka Idea, idea, która przedzie czy później wszystko ogarnąć i wszystko sobie podporządkować musi.

Wileńskie „Słowo” stwierdza, że pogrzeb Romana Dmowskiego „zamienił się w olbrzymią manifestację narodową. Żaden z czynników oficjalnych nie wziął udziału w tej wielkiej i wzruszającej manifestacji, która wyszła poza ramy partyjne”.

Dr med. H. ZIOMKOWSKI
specj. chorób skór. wener. i moczopłucowych
Łódź, C Sierpnia 2, tel. 118-33.
Przyjmuje 9-12 i 3-9. W niedzielę 9-12.

N 5002

tajmy przecie, że to byli tylko delegaci albo straż porządkowa umundurowanych Młodych Stronnictwa Narodowego! To największy wyraz siły i ciągłości idei...

A pośród tej młodzieży na jedną trzeba wskazać szczególnie. Na młodzież gimnazjalną. Trzymała straż u trumny w kaplicy, niosła ją na swych ramionach, szła pośród delegacji. Na ramionach miała tarcze, lecz numery gimnazjów były już zasłonięte przed okiem ciekawym. Przyszła tu w holdzie dobrowolnie — z nakazu moralnego, z przymusu duchowego...

*

Trzeba położyć nacisk wielki i wyrazić wysokie uznanie Duchowieństwu. Dmowski dokonał wielkiego przeobrażenia duchowego i religijnego współczesnego pokolenia. Cóż to za szalona różnica między epoką, w której On się wychowywał, a doby dzisiejszej! Wtedy była epoka pozytywizmu, epoka Darwin — a teraz renesans katolicyzmu i religijności! Wędrowki akademickiej młodzieży polskiej do Częstochowy z holdem Matce Boskiej przed 25 laty były niemal nie do umysłowienia. Indyferentyzm religijny dominował powszechnie.

Któż tego przeobrażenia psychiki młodzieży dokonał, jeśli nie On?! Któż pozostawił piękniejszy wzór życia osobistego i oddania się Bogu, jak nie On?

Dopiero teraz dochodzą do świadomości powszechnej szczegóły z Jego życia duchowego. Opowiadania dwu Jego spowiedników: ks. dra Marcelego Nowakowskiego z Warszawy i ks. Krysiaka z Łomży rzucają bardzo jasne światło na Dmowskiego jako katolika. To była realizacja własnych wskazań.

Duchowieństwo znakomicie odczuło doniosłość roli Dmowskiego w życiu religijnym Polski. Toteż nie oglądając się na nic, bezinteresownie oddało Mu hold należny. Włodarze dwu ziem: łomżyńskiej, na której Dmowski dokonał pracowitego żywota — ks. biskup Stanisław Łukowski, i warszawskiej, którą Go przejęła w czasowe — wierzymy — przechowanie, ks. arcybiskup Gall i ks. biskup Szlagowski, oraz dawny kanonik warszawski, a dziś biskup poleski ks. Niemira — uczynili wszystko, aby Kościół jak najgodniej przyjął swego wiernego Syna. Kościół przyjął się najbezpośredniej z narodem.

Dalsze echa żałobne

W dalszym ciągu z terenu całego kraju nadchodzą wiadomości o uroczystych obchodach ku czci Wodza Romana Dmowskiego.

Dalsze echa żałobne

W dalszym ciągu z terenu całego kraju nadchodzą wiadomości o uroczystych obchodach ku czci Wodza Romana Dmowskiego.

W MIELCU

Mielec, 10. 1. (k). W dniu złożenia na wieczny spoczynek Wodza Wielkiej Polski — ks. prof. Lachman odpisał w mieleckiej farze nabożeństwo żałobne, w czasie którego członkowie koła S. N. w Mielcu z prezesem inż. Falkowskim na czele, oddali hold Twórcy ruchu narodowego, ślubując iść w pracy dla Wielkiej Polski śladem Zmarłego. W dostojnej ciszy świątyni widziało się lzy na oczach modlących się członków.

W BYDGOSZCZY

Dotychczasowy prezes przrządowego klubu w Radzie Miejskiej m. Bydgoszczy, p. Feliks Jaworski, nadesłał na ręce red. Fiedlera depezę treści następującej:

„Wyraży głębokiego żalu z powodu zgonu Wielkiego Polaka, śp. Romana Dmowskiego, przesyłam na ręce Pana Redaktora.

(—) Feliks Jaworski”.

Obecny na nabożeństwie sobotnim za duszę śp. Romana Dmowskiego prezes okręgowy Stronnictwa Pracy, radca Kazimierz Beyer, złożył na ręce red. Fiedlera wyrazy holdu dla Wielkiego Zmarłego i wyrazi współczucia w imieniu własnym i Stronnictwa Pracy.

WIERZBNIK-STARACHOWICE

Wierzbnik - Starachowice, 10. 1. — Na wiadomość o zgonie Romana Dmowskiego na lokalu S. N. w Wierzbniku wywieszono flagę narodową z krepą. Wewnątrz lokal koła (Dokończenie na str. 8)

Procesy o bojkot wyborów trwają...

Charakterystyczny proces mec. Starczewskiego — Wyrok: 2 miesiące aresztu

Łuck, w styczniu 1939 r. Na Wołyniu doszło ostatnio do wielu procesów o bojkot wyborów. Najpierw zasądzono kpt. Stuchly-Orleańskiego na 4 miesiące aresztu z zawieszeniem wykonania kary na 3 lata.

Świeżo wielkim echem odbił się na Wołyniu proces czolowego działacza Stronnictwa Narodowego w Łucku meca. Michała Starczewskiego, podporucznika rezerwy W. P., kawalera Krzyża Walecznych oraz robotnika Edwarda Koszorka, b. ochotnika Wojsk Polskich, oskarżonych o nawoływanie do bojkotu wyborów na zebraniu i za pośrednictwem ulotek.

Osk. mec. Starczewski zeznaje, iż wszyscy właściwie krytykują „sanację”, czy to Artur Górski w dziele „Niepokój naszego czasu”, czy „sanacyjna” „Gazeta Polska” w artykule „Nieuniknione selekcje”, w którym traktowano wybory jako legalny pojedynek — tymczasem w rzeczywistości — zeznaje oskarżony, było to „strzelanie do związanego i rozbrojonego przeciwnika”. Silnie zaatakował meca. S. kompromis „sanacji” z „Wołyńskim Ukraińskim Objędnianiem”.

Po ciekawym przewodzie sądowym i mocnych przemówieniach obrońców:

Oby na stałe!

Warszawa. (Tel. wł.). Dziś rozpoczęły się na wyższych uczelniach wykłady i ćwiczenia. W Akademii Stomatologicznej zauważono bardzo mało Żydów, którzy wobec zapowiedzianego podziału miejsc zastosowali czasową absencję. (w)

Urząd celny w Zakopanem

Warszawa. (Tel. wł.). W Zakopanem na czas od 15 stycznia do 1 maja będzie utworzony osobny oddział celny, na którym będą dokonywane odprawy celne przyjeżdżających na mistrzostwa narciarskie. (w)

„Cuda” w urnie?

Toruń, 10. 1. (w). Miejskowy organ Str. Pracy „Obrona Ludu” donosi, że w Osieku pow. toruńskiego po wyborach gromadzkich kilkunastu wyborców założyło protest przeciw wyborom. Wyborcy ci podają jako motywy protestu, że podobno zapisanych było na liście 184 wyborców, a przy obliczaniu znaleziono w urnie 204 głosy.

na gorącym uczynku

„Słowo Pomorskie” przytacza w obrazkach z pogrzebu Dmowskiego ciekawą, wielce znamienne rozmowę w jednej z polskich kawiarni warszawskich:

W polskiej kawiarni na Placu Zamkowym. Do kasy podchodzi klient, płaci zwraca się do kasjerki:
— Czy pani jest siłą najemną, czy też należy do rodziny właściciela kawiarni?
— Jestem żoną właściciela.
— To może mi pani powie, ile Pomorza, Wielkopolska i Śląsk liczą mieszkańców?
Pani tłumaczy się zażenowana, że musiałaby zaglądnąć do rocznika statystycznego; może go kazać przynieść z mieszkania.
— Nie potrzeba, ja pani powiem: ponad 4 miliony. A wie pani, co jest na Pomorzu?
— ???
— Gdynia.
A na Śląsku?
— ???... Spojrzenie indagowanej w kierunku bufetu, jakby tam szukała ratunku. Może to...?
— Ja pani powiem — węgiel, przemysł żelazny i chemiczny. A czy wiadomo pani że te 3 województwa dają skarbowi państwa przeszło połowę jego całkowitego dochodu pod różnymi postaciami?... Możeby pani zechciała na chwilę zamknąć te „petersburskie” tanga „Polskiego Radia”, bo idzie pogrzeb człowieka, który te ziemie wywalczył dla Polski! Dziękuję pani i dowiedziałam się!

Obrócił się na pięcie i zniknął w tłumie ulicznych przechodniów. Warto mu było podziękować.
Dobra lekcja dla zżydziałej Warszawy.

adw. Borowskiego, Chraniewicza i apl. Prusińskiego i dłuższym słowie ostatnim oskarżonych Sąd wydał wyrok skazujący meca. Starczewskiego na 2 miesiące aresztu z zawieszeniem na

2 lata, a robotnika Koszorka na 50 zł grzywny.

W motywach Sąd podkreślił ideowe pobudki działania meca. Starczewskiego. S.

Ministerstwo swoje i policja swoje

Pabianice, 10. 1. — Pomimo zapewnienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że wypadki usuwania przez policję flag wywieszonych po zgonie Romana Dmowskiego powtarzać się nie będą, wydarzył się niestety taki przykry fakt w Pabianicach i to właśnie w dniu pogrzebu.

W sobotę, dnia 7 bm. o godz. 3 po poł. przyszedł posterunkowy Komisarzu P. P. w Pabianicach z numerem służbowym 1972 do p. Kraja zam. przy ul. Konopnej 20 i zażądał kate-

gorycznie usunięcia wywieszanej w dniu pogrzebu chorągwy narodowej kirem okrytej i spisał protokół. Pani Kraj usunęła na polecenie policjanta chorągiew notując sobie jego numer służbowy, by złożyć odpowiednie zażalenie o nadużyciu władzy z art. 286 kodeksu karnego.

Dochodzą nas w ostatniej chwili wiadomości, że policja pabianicka nakazywała usunięcie flag i spisywała protokoły jeszcze w paru innych posesjach.

Prośba wicestarosty mieleckiego

o usunięcie z klepsydry słów: „Wódz Narodu Polskiego”

Mielec, 10. 1. (k) Stronnictwo Narodowe, koło w Mielcu, na wiadomość o zgonie Wielkiego Polaka śp. Romana Dmowskiego, postanowiło uczcić Jego pamięć nabożeństwem żałobnym. W tym celu zredagowało klepsydrę następującej treści:

„S. + P. Roman Dmowski — Wybitny Polityk, oraz Publicysta — Delegat Polski na Konferencji Wersalskiej — Były Min. Spraw Zagranicznych — Twórca Obozu Wielkiej Polski — Wódz Narodu Polskiego — zmarł dnia 2 stycznia 1939 w Drozdowie, ziemi łomżyńskiej. — Nabożeństwo żałobne odbędzie się dnia 7 stycznia 1939 o godzinie 7.30 w kościele parafialnym w Mielcu, na które zaprasza wszystkich Polaków Stronnictwo Narodowe, koło w Mielcu.”

Po ustaleniu tekstu klepsydr żałobnych do Starostwa wezwano prezesa miejscowego koła S. N. inż. Falkowskiego Józefa, któremu wicestarosta mielecki, mgr Gotkowski Bogumił, tłumacząc się nieobecnością starosty mgr Schlichbinga, prosił inż. Falkowskiego o usunięcie z klepsydry, zawiadamiającej o nabożeństwie żałobnym słów: „Wódz Narodu Polskiego”. Inż. Falkowski oświadczył, że o ile to jest prośba, to nie zgodzi się, o ile natomiast rozkaz, będzie zmuszony uступить.

Ostatecznie na drugi dzień ukazały się klepsydry w treści pierwotnej, z tym, że słowa: „Wódz Narodu Polskiego” umieszczone zostały pod imieniem i nazwiskiem śp. Zmarłego — wielkimi literami.

Nieludzki ojczym zakatował 4-letnią dziewczynkę

Wzburzony tłum chciał złinczować wyrodną parę

Bydgoszcz. — Miasto nasze żyje pod wrażeniem dzieciobójstwa, jakiego dopuścił się nakloniony przez żonę bezrobotny Dominik Jankowski na 4-letniej pasierbicy.

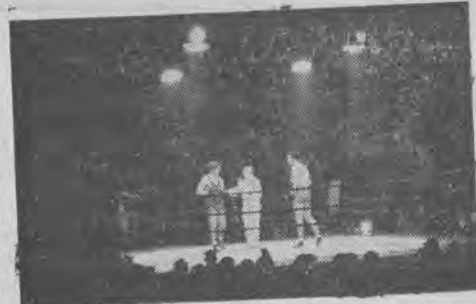
Jankowski, mieszkający w małej izdebce w barakach przy ul. Szczecińskiej 10, niejednokrotnie w nieludzki sposób katował; nieślubną 4-letnią córeczkę Jankowskiej. Ostatnio, gdy okrutna matka wyszła z domu, mąż jej zakatował dziecko na śmierć. Po dokonaniu zbrodni nieludzki ojczym wyszedł na spotkanie żony, a po powrocie udał rozpacz z powodu rzeko-

mego zabicia się dziecka przez wypadnięcie z łóżeczka.

Sekcja zwłok wykazała jednak, że nieszczęśliwe dziecko zmarło śmiercią gwałtowną.

Jankowskich aresztowano i osadzono w bydgoskim więzieniu.

Zanim przybyła policja na miejsce zbrodni, mieszkańcy baraków zamierzali zbrodniarza złinczować, policjanci jednakże w ostatniej chwili uratowali go. Jankowski przyznał się do zbrodni, wyznając, że do jej popełnienia nakłoniła go żona.

Fragment meczu bokserskiego Łódź — Toruń

Makabryczna historia

(d) Warszawa. (Tel. wł.) Do trupiarni szpitala w Opatowie udał się miejscowy stolarz Józef Jachimowicz, ażeby zdjąć miarę z nieboszczyka na trumnę. Po dokonaniu tej czynności, gdy już miał wychodzić, nagle „trup” podniósł się, zerwał z siebie prześcieradło i zawołał: „Jak to, mnie zmierzyleś, a jego nie?” Jachimowicz upadł nieprzytomny na ziemię.

Okazało się, że do trupiarni zakradł się chory umysłowo Antoni Mucha, położył się obok trupa i przykrył się tym samym prześcieradłem. Stolarza odwieziono do szpitala, gdyż odniósł wstrząs nerwowy. (w)

Kiepura chory na grype w Paryżu

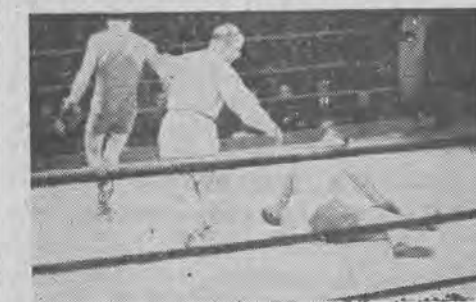
Paryż. (PAT.) Jan Kiepura przebywa od kilku dni w szpitalu amerykańskim w Paryżu, chory na grype. Wraz z żoną swą Marią Eggerth, znaną artystką filmową, p. Kiepura spędził święta Bożego Narodzenia w Megeve i przybył do Paryża w ubiegłym tygodniu. Gdy Kiepura rozchorował się, przewieziono go do szpitala i wezwano doń profesora Neumana, wybitnego lekarza wiedeńskiego. Śpiewak nasz czuł się wczoraj wiele lepiej, ale mimo to pozostanie jeszcze kilka dni w szpitalu do zupełnego wyleczenia.

Awanse

Warszawa. (Tel. wł.). Do urzędów państwowych zaczęły już napływać dekryty o nowych awansach. Jak wiadomo, na Nowy Rok przeniesiono około 40 tysięcy pracowników państwowych do wyższych grup uposażeniowych. (w)

Aplikanci Żydzi idą na rolę

Warszawa. (Tel. wł.). Aplikanci Żydzi rozpoczęli kurs instruktorsko-rolniczy, w którym bierze udział około 50 osób. Są to ci z wyższym wykształceniem Żydzi, którzy mają zamiar przenieść się do Palestyny na rolę. (w)

Mazur (Łódź), waga kogucia na deskach pokonany przez Grabowskiego (Toruń)

GANGSTERZY NA ULICACH ŁODZI

Kilka milionów złotych grzywny

za oszukańcze machinacje — Nie pomogły żadne interwencje

Bank posiadał kilka składów warrantowych, które dawały również sułte zyski. Akcje warrantowe nie były księgowane w księgach handlowych Banku.

W roku 1928 w bilansie przerachowania Bank zmuszony był wprowadzić do bilansu akcje warrantów, a ponieważ od akcji przypadła podatek w wysokości 700.000 zł zatajono akcje na sumę 3 milionów zł. Wtedy to również wprowadzono fikcyjnie do bilansu rzekomy dług, o którym wspominaliśmy. W ten sposób Zarząd Banku ukrył zysk osiągnięty z warrantów.

ZABIEGI O UMORZENIE KARY

W wyniku przeprowadzonej kontroli władze skarbowe wymierzyły

Bankowi grzywnę w wysokości kilku milionów złotych oraz nałożono podatek od ukrytych operacji finansowych.

Wówczas na władze Banku padł blady strach. Płacić tak wysokie sumy Bank nie był przyzwyczajony.

Rozpoczęto więc zabiegi starania i interwencje, wyjeżdżały specjalne delegacje do Warszawy, które prosiły o umorzenie kar i podatku, przy czym twierdziły, że Bank jest w ciężkich warunkach, że mu grozi ruina, jedynym słowem robiono z siebie biedaków, używano również takiego, o ile bank zapłaci wymierzone kary to zmuszony będzie ogłosić upadłość, co wobec zagranicy może się źle odbić na zaufaniu do polskich banków.

Gdy i taki argument, wyrażający

tak wielką „troskę” o opinię naszych instytucji finansowych za granicą nie pomogł, zwrócono się do rządu z prośbą o udzielenie im kredytu. Zdaje się, że czynnik powołane nie miały — i oczywiście słusznie — zbyt wielkiego zaufania do Banku i odmówiły kredytu.

Zabiegi, interwencje nie dały wyniku. Bankowi groziła upadłość, oczywiście w tym czasie nikt z szarych ciulaczy nie myślał i niespodziewał się, że Bank splajtuje, natomiast dobrze o tym wiedzieli fiske i w cichości przygotowywali upadłość. Z Banku zaczęto wycofywać olbrzymie sumy. Kasy Banku ongiś pełne zaczęły świecić pustkami.

Powódź na ulicach Łodzi

Na Widzewie wały ochronne zapobiegły zalaniu domów robotniczych — Niebezpieczeństwa nie ma

Łódź, 10. 1. Spływająca z pól woda spowodowała w Łodzi powódź mimo, że miasto nie posiada rzeki w pełnym tego słowa znaczeniu.

Na Dołach u źródeł rzeczki Łódki koryto rzeki przez większą część roku wyschło, na przestrzeni od ulicy Sportowej do Kusego Kąta, zasypane zostało przez furmankarzy, którzy tu wywożą śmiecie, ziemię spod fundamentów itp. Obecnie gdy woda zgromadziła się w większej ilości, w dolinie rzeki Łódki, między cmentarzami na Dołach a ul.

Trebacką, stworzyło się wcale pokazane jezioro, zalewając ul. Trebacką na przestrzeni około 80 m.

Ul. Trebacka na szczęście nie jest na tym odcinku zabudowana, tak że jeden tylko dom został zagrożony przez wodę.

Władze miejskie zarządziły przekopanie rowu, by umożliwić spłynięcie wód, które gromadzą się szybko na ulicach Inflanckiej i Marysińskiej. Urządzone jeszcze w ubiegłym roku studzienki umożliwiły odpłynięcie wo-

dy, tak że nie ma niebezpieczeństwa.

Na Widzewie przy wiadukcie kolejowym na ul. Rokicińskiej również gromadzą się znaczne ilości wody. Mieszczące się na ul. Bawelnianej domki robotników Widzewskiej Manufaktury, zalewane corocznie, obecnie mimo spiętrzenia się wody na razie nie zostały zalane, gdyż urządzono specjalne wały ochronne. Na miejscu ustawiono straż powodziową.

W Rudzie Pabianickiej natomiast przy ujściu rzeczki Olechówka do rzeki Ner zalane zostały domki robotnicze. Kilku mieszkańców ewakuowano. Zarządzono różne środki ochronne.

Kalendarz rzym-kat.
Środa: Hygin, Honorata p.
Czwartek: Arkadiusz m.
Kalendarz słowiański
Środa: Krzesimir
Czwartek: Czesław
Środa: wschód 7.59 zachód 16.01
Długość dnia 8 g. 02 min.
Księżyc: wschód 23.58, zachód 10.20
Faza: 6 dzień no pełni

Adres redakcji i administracji w Łodzi
Piotrkowska 91, tel. 173-55
Godziny przyjęć: 11 — 13 i 16 — 17
DYŻURY APTEK

Nocy dzisiejszej dyżurują następujące apteki: Sadowska-Dancerowa, Zgierska 63, Grodzkowska 11, Listopada 15, Karlin (Zydy) Piłsudskiego 54, Rembelski, Andrzeja 28, Chadyńska, Piotrkowska 165, Miller, Piotrkowska 40, Antoniewicz, Pabianicka 56; Unieszowski, Dąbrowska 24 a.

TELEFONY
Pogotowie P. C. K. 102-40.
Pogotowie lekarzy chrześcijan 111 19
Pogotowie Ubezpieczalni 268-10.
Straży Pożarnej 8.
Pogotowie Miejskie 102-90.

TEATRY
Teatr Miejski — „Tajemnica lekarska”
Teatr Polski — „Szaleństwo”.

KINA
Capitol — „Podłotek”
Corso — „Byłam szpiegiem”
Ikar — „Heidi” i „Nawrócony grzesznik”
Metro — „Wiedzenie bez krat”
Oświatowy-Słonie — „Huragan”
Palace — „Szarlatan”
Przedwiośnie — „Pawel i Gawel”
Palladium — „Zbłądziłem”
Rialto — „Lokaj Jaśnie Pani”
Stylowy — „Olimpiada”.

KRONIKA MIEJSCOWA

Ważne dla Czytelników „Oredownika” w Łodzi

Na prośbę naszych nowych Czytelników przedłużyliśmy przyjmowanie premiiowej prenumeraty za miesiąc styczeń rb.

Kto do 15 bm. zaprenumeruje „Oredownika” otrzyma jeszcze książkę znakomitej powieści-filmu Dołęgi-Mostowicza „Profesor Wilczur”.

„Oredownik” zamawiać można w redakcji i administracji „Oredownika” Łódź, Piotrkowska 91, osobiście lub telefonicznie na nr 173-55.

Prenumeratę doreczamy w rannych godzinach na wszystkich przedmieściach Łodzi.

Spójycie mięsa

W grudniu ub. r. ubito na terenie obu rzeźni miejskich w Łodzi 24.718 zwierząt w tym 4090 sztuk bydła rogatego, 7194 sztuk cieląt, 12948 sztuk świń, 405 owiec oraz 80 koni, łącznej wagi 2.145.766 kg. Ponadto dowieziono z innych rzeźni 180.331 kg mięsa, tak że łączne spożycie wyniosło 2.326.097 kg i było najwyższe w okresie 1938 r.

KRONIKA DNIA

Władysław Bergu der, zam. przy ul. Łącznej 32 zameldował, że nieznaną mu bliżej handlarzka paczków skradła mu korzystając z nieuwagi zegarek i pierścionek wartości 150 zł.

Z ogrodu Leona Kołaczkowskiego, przy ul. Przedzalanianej 86, nieznaną sprawcy skradli 3000 krzewów mahorowych wartości 300 zł.

Do składu Zdzisława Lubiańskiego przy ul. P. O. W. 6 zakradli się nieujawnieni sprawcy i skradli towary oraz przejeżdżając 1500 zł.

Z posesji przy ul. Pogonowskiego 2, na szkole Szlamy Szajermana nieznaną sprawcy skradli 3 ogumione kolarzki do wozu wartości 500 zł.

Władysław Walczak (Głucha 5) został zatrzymany na kradzieży skrzypiec z futerałem na Baluckim Rynku na szkole M. Kochanowskiego (Lipowa 5).

Stanisław Szkuclarek w mieszkaniu własnym przy ul. Myśliwskiej 21, w celach samobójczych wypił jodynę. Desperatowi udzieliło pomocy pogotowie.

54-letni Józef Nawrocki, w mieszkaniu własnym przy ul. Piwnej 87 pchnął się nożem w pierś w celach samobójczych.

W lokalu wydziału opieki społecznej przy ul. Zawadzkiej 11 nieznaną kobietą pozostawiła chłopca 2-letniego. Dziecko przesłano do domu wychowawczego.

Na ul. Żydowskiej 28 upadła i doznała złamania nogi Ryśka Herszlikowicz zam. przy ul. Franciszkańskiej 20. Ranna opatrzył lekarz pogotowia.

Krwawa strzelanina na ul. Gdańskiej

Tragiczny finał nieporozumień miłosnych?

Łódź, 10. 1. — Przy ul. Gdańskiej 75, zamieszkały w tymże domu Czesław Hadała strzelił z rewolweru do Anny Biegańskiej, raniąc ją w prawy bok. Ranną odwieziono do szpitala.

Na razie nie ustalono przyczyny zamachu, zachodzi jednak przypuszczenie, że postrzelenie nastąpiło na tle nieporozumień miłosnych. Hadałę policja zatrzymała.

Trzy pożary w Łodzi

Wszystkie pożary wybuchły wskutek nieostrożności

Łódź, 10. 1. W wędzarni rzeźnika Lejzora Brzezińskiego, przy ul. DREWNOWSKIEJ 32, wskutek nie zachowania ostrożności zapaliły się szmaty nagromadzone przy palenisku a następnie urządzenie, oraz budynek.

Na ratunek przybył III pluton straży pożarnej i w ciągu półgodzinnej akcji ogień stłumił. Straty nieznaczące.

W mieszkaniu A. Zajdęgo przy Al. 1 Maja 88 podobny pożar powstał od zaproszenia ognia w nagromadzonych

szmatach. Przybyła straż ogniowa ogień w zarodku ugasiła.

W mieszkaniu Mendla Waksmana przy ul. 11 Listopada 68 od pieca zapaliła się podłoga a następnie umeblowanie. Wezwana straż ogniowa oparowała pożar niedopuszczając do większego zniszczenia.

Straty wynoszą kilkakset złotych. Waksman w czasie ratowania rzeczy doznał poparzenia rąk i twarzy.

O kredyty na roboty sezonowe

Delegacja robotników wyjeżdża do Warszawy

Łódź, 10. 1. — W bież. tygodniu zgodnie z postanowieniem międzyzwiązkowej komisji, wyjeżdża do Warszawy delegacja zw. zaw. robotników sezonowych łódzkich, by podjąć w Min. Op. Społ. oraz Głównej Dyrekcji Funduszu Pracy zabiegi, w pierwszym rzędzie o zwiększenie kredytów

dla Łodzi na rozszerzenie robót inwestycyjnych, by zatrudnieni mogli być wszyscy sezonowcy, a następnie o podniesienie płac dziennych, które od dwóch lat mimo zabiegów nie zostały podwyższone.

Wyjazd delegacji ma nastąpić 12 bm.

Dwa biura dzielnicowe Wydziału Opieki

Informują nas, że uruchomione zostaną z dniem 16 bm. dwa biura dzielnicowe, które nosić będą charakter ekspozytur Wydziału Opieki Społecznej.

Pierwsze biuro mieścić się będzie w dzielnicy północnej przy ul. Sędziowskiej nr. 14 — telefon 242-15, drugie zaś w dzielnicy południowej przy ul. Sienkiewicza nr. 102 — telefon 242-14.

Teren miasta podzielony został na dwie części: północną i południową. Granice biegną ulicami 11 Listopada od krańca miasta Towarowa, Śródmiejską, Cegielnianą, Piłsudskiego, Narutowicza, Zagajnikowa, Pomorską do końca. Każde z tych biur obejmuje: biuro północno, ul. Sędziowska nr. 14 — Komisariaty: I, II, III, IV, V i część VI na północ od ul. 11 Listopada z wyłączeniem tej ulicy. Biuro po-

łudniowe (Sienkiewicza nr. 102) obejmuje pozostałą część VI Komisariatu z ul. 11 Listopada oraz wszystkie pozostałe Komisariaty.

Biura dzielnicowe załatwiać będą, według wymienionego podziału terytorialnego, wszystkie sprawy, dotyczące zapomóg dla ubogiej ludności.

Jedynie zapomogi na podróże będzie załatwiał tylko biuro południowe.

Zaświadczenia o stanie materialnym wydawane będą nadal, jak dotychczas, aż do odwołania w centrali Wydziału Opieki Społecznej przy ul. Zawadzkiej nr. 11, pokój nr. 51.

Przyjmowanie interesantów w tych sprawach odbywać się będzie od dnia 16 stycznia rb. w biurach dzielnicowych.

Rodziny zastępcze dla sierot

Obecnie Zarząd Miejski powierzył 712 dzieci na wychowanie rodzinom zastępczym

Łódź, 10. 1. W r. 1926 powstała w Łodzi pierwsza w Polsce instytucja rodzin zastępczych, jako forma opieki nad dziećmi-sierotami. W Łodzi, wielkim kolosie przemysłowym, są tysiące dzieci, które potrzebują, aby zająć się ich losem.

Wydział Opieki Społecznej Zarządu Miejskiego, który rozciąga racjonalną opiekę nad tymi dziećmi, stworzył właśnie instytucje rodzin zastępczych. Istnieją dwie grupy rodzin zastępczych. Pierwsza grupa, są to rodziny przybrane, które przyjmują dzieci na wychowanie. Są to dzieci często anormalne, zagrożone gruźlicą itp.

Najlepsze rezultaty osiąga się, oddając dzieci w wieku do lat 7 rodzinom bezdzietnym. Przed oddaniem dziecka rodzinie zastępczej, przeprowadza się specjalny wywiad o tej rodzinie, badając możliwości wychowania dziecka.

Dzieci oddane rodzinom zastępczym, pozostają pod stałą opieką dwóch Poradni, w których lekarz, dwie wychowawczynie i jeden wychowawca mają stały nadzór nad dziećmi. Dzieci otrzymują stałą opiekę lekarską. Przyjmowane są trzy razy tygodniowo w Poradni, otrzymują wszelkie środki lecznicze i odżywienie bezpłatnie i czuwają nad wychowaniem dziecka.

Obecnie Zarząd Miejski powierzył 712 dzieci rodzinom zastępczym. Najwięcej, bo 218 umieszczonych jest u rzemieślników, 198 u robotników, 89 u pracowników umysłowych, 38 u kupców.

Dzieci oddaje się na wychowanie za opłatą od 30 do 55 zł miesięcznie, zależnie od wieku dziecka. Ogółem w latach 1937-38 koszt wychowania dzieci w rodzinach zastępczych wyniósł 431.000 zł.

Odszkodowanie dla b. pracowników kolei Fabryczno-Łódzkiej

Łódź, 10. 1. — Wielokrotnie na łamach naszego pisma szeroko poruszaliśmy sprawę zabiegów b. pracowników prywatnej kolei Fabryczno-Łódzkiej o odszkodowanie z tytułu udziału w kasie zapomogowo-oszczędnościowej pracowników tej kolei.

Zabiegi te obecnie zostały uwieńczone skutkiem i komisja likwidacyjna płaci odszkodowanie w wysokości 40 gr za każdego rubla udziału.

Zgłoszenie pretensji winno nastąpić ze strony zainteresowanych pracowników pod adresem komisji likwidacyjnej kasy zapomogowo-oszczędnościowej Kolei Fabryczno-Łódzkiej, Warszawa, ul. Chałubińskiego 4.

Pociągi popularne na imprezy sportowe

Łódź, 10. 1. — Na mecz bokserski Polska-Holandia zostanie zorganizowany pociąg popularny z Łodzi do Warszawy. Pociąg odejdzie w dniu 15 bm. o godz. 6.30 ze stacji Łódź-Fabryczna, powróci w tym samym dniu o godz. 23.50. Ceny biletów w obie strony 7 złotych.

Na Mistrzostwa IV Podhalańskiego Okręgu P. Z. N. zostanie zorganizowany pociąg popularny z Łodzi do Zakopanego. Odjazd w dniu 27 stycznia ze stacji Łódź-Fabryczna o godz. 19.26, powrót w dniu 30 stycznia o godz. 6.52.

Ceny biletów w obie strony w wagonach turystycznych z miejscami do leżenia 18,30 zł.

„Oplatek” w Domu Katolickim

Łódź, 10. 1. W Domu Katolickim przy ul. Gdańskiej 111 odbył się tradycyjny oplatek samorządu Katolickiego Uniwersytetu Społecznego.

Po odśpiewaniu koled, przemówił do zebranych ks. kanonik Nowicki podkreślając znaczenie tradycyjnego opłatka w życiu narodu polskiego, po czym nastąpiło łamanie się opłatkiem.

Po przemówieniu prezesa okręgowego samorządu Kat. Un. Społeczno-muzycznej, odbyła się herbatka towarzyska.

Z ruchu wydawniczego

Nowe wydawnictwo księgarni „Czytaj”

W „Bibliotece praw polskich”, którą wydaje księgarnia łódzka „Czytaj” (Kazimierz Pawlak) ukazały się 4 nowe tomiki.

Pierwszy z nich — „Księgi handlowe uproszczone dla przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych” — zawiera szereg przykładów praktycznych, jak należy prowadzić księgowość oraz zestawia aktualne orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Tomik ten opracował p. Antoni Dobrodziej.

Dalszy tomik zawiera przepisy dotyczące podatku obrotowego, opłat rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć, oraz podatku przemysłowego.

Kolejny 36 z rzędu tomik „Biblioteki praw polskich” zawiera przepisy odnoszące się do „Usprawnienia postępowania sądowego”.

Wreszcie ostatni tomik p. t. „Prawo prasowe” to dekret Prez. Rzeczypospolitej z dn. 1. 11. 1938 r.

Wszystkie tomiki estetycznie wydane.

KIEDY MAMY MORZE JUŻ BEZ ŚCIGACZA ANI RUSZ

WPLATY P.K.O. 42008

Migawki łódzkie

Sąsiadka

Nie wyobrażam sobie aby można było żyć samotnie bez sąsiada. Toć to jest niezwykle miła rzecz.

— Sąsiadzie kochany! pożyczcie 5 zł do pierwszego.

Służąca mówi do sąsiadki.

— Moja pani prosi pani, żeby pani mojej pani pożyczyla blachy do ciasta, bo moja pani, taka pani, proszę pani, że nawet nie ma blachy, a bez to właśnie przyszła mnie do pani żeby pani mojej pani, itd.

Albo inna przyjacielska usługa. Sąsiad do mnie powiada:

— Wiecie, co sąsiadzie, mam pięć zł, na przepicie, ale stara będzie pyskować, jak zobaczy, że ja stawiam wódkę, macie forsę kupcie i zajrzyjcie do nas ze swoją starą wieczorkiem.

I robi się. Ja funduję wódkę za sąsiadzkie pieniądze i w krótkim czasie wia wersa.

Albo panie prowadzą ze sobą rozmówki:

— Pani ja już mam tak dosyć tej swojej kuchty, przecież ten wycieruch jeno ciągle przed bramą wystaje i za chłopami jeno tymi ślipiami strzyże.

Ma pani rację taki garkotłuk to tylko, aby robotę zbyć, a po tym się szwenda taka małpa po kuchni, a do roboty to jej kijem nie zagnać, a żre za trzy.

Lecz nie każde mieszkanie i dom ma tak miłe sąsiedztwo, czy tak miłych sąsiadów, jak ja. Na przykład panna Zosia Wojtowska, lat 24, urodziwa niewiasta miała za sąsiadkę wdówkę w mocno starszym wieku, która zazdroścąc prawdopodobnie urody i przyzwoitego prowadzenia się sąsiadce, bawiła się mniej więcej w takie rozmówki z lokatorami:

— Widziała pani dzisiaj te malowana małpę, jakie to nowe palto na ten swój wywłok nałożyła. A paniusia myśli, że to z pracy. Pani, to jej kupił ten jej gach, który ją aż pod bramę doprowadza. Zebym tak chciała jak ina to bym aligancie futro nosiła.

— Pani, czy aby pani prawdę mówi?

— Wiedzą sąsiadzi jak kto siedzi, moja kumo, żeby ino te ściany mogli powiedzieć, co widzieli i słyszeli.

— Co paniusia powie, a zawsze jak idzie bez podwórko, to tak ślipa na dół spuszcza, jak niewiniątko.

— Ładne mi niewiniątko, moja pani, nie na darmo się tak stroiła, żeby za chłopami nie latała, to i by się taka klempa w takie kiecuszki po pas nie ubierała, to z tego moralność publiczna wychodzi i ino obraza Boska.

Zaskarżona wdowa po dwóch mężach pani Franciszka Koziołek primo voto Kukiłek za uwłaczanie czei została przez Sąd Grodzki skazana na 50 zł grzywny, a w razie nieściagalności na dziesięć dni aresztu.

Skazanie pary kolporterów fałszywych pieniędzy

Łódź, 10. 1. — Od dłuższego czasu policja zatrzymując kolporterów fałszywych monet, informowana była, że dostarcza ich znany i wielokrotnie karany fałszerz Franciszek Siuda. Wielokrotne rewizje u Siudy pozostały jednak bez skutku.

W dniu 2 listopada ub. roku, Siuda i jego przyjaciółka Kazimiera Górka, w dniu targowym zatrzymywali na ul. Wrzesińskiej przejeżdżające wozy chłopskie, by kupować produkty

Trzeba już dziś pomyśleć o sezonowcach

Związki zawodowe powinny użyć wszystkich środków, ażeby znalazły się fundusze na zatrudnienie sezonowców

Łódź, 10. 1. Chcielibyśmy powrócić, do wielokrotnie poruszanej na naszych łamach sprawy bezrobocia w Łodzi. Jak wynika z danych w Łodzi w tej chwili jest 35.511 bezrobotnych zarejestrowanych w Funduszu Pracy. Oczywiście nie jest to cyfra rzeczywista i nie daje ona pełnego obrazu

stanu bezrobocia w Łodzi. Do tej oficjalnej cyfry trzeba dodać jeszcze, skromnie licząc około 30 tys. bezrobotnych niezarejestrowanych. Liczba 65 tys. bezrobotnych będzie dopiero zbliżona do rzeczywistości.

W tej chwili nie będziemy się zajmować tragicznym losem tych dzie-

siątek tys. bezrobotnych, chcemy natomiast zwrócić uwagę na rzecz inną.

W ubiegłym sezonie robót publicznych, związki zawodowe jeszcze w styczniu 1937 r. podjęły starania, aby w chwili rozpoczęcia robót publicznych, zatrudnić wszystkich bezrobotnych robotników sezonowych. Podjęta akcja zmierzała dalej do zapewnienia wszystkim sezonowcom pełnego tygodnia pracy, oraz podwyższenia dziennych stawek o 20 pct.

Delegacje związków istotnie kołatały do wszystkich władz i instytucji, prosząc o uwzględnienie ich postulatów. Wszędzie kończyło się tylko na zapewnieniach o dobrej woli i zrozumieniu ciężkiego położenia sezonowców. Niestety ubiegły sezon nie tylko, że nie dał żadnej poprawy robotnikom zatrudnionym na robotach publicznych, ale obniżył nawet liczbę robotników w porównaniu z rokiem 1937.

Jako przyczynę tego stanu rzeczy wskazywało się brak odpowiednich funduszy.

W tej chwili jest jeszcze daleko do rozpoczęcia sezonu robót, ale dlatego właśnie trzeba wykorzystać ten czas, ażeby podjąć akcję celem zapewnienia sezonowcom należytych warunków pracy, a przede wszystkim, by wszyscy robotnicy niewykwalifikowani znaleźli zatrudnienie. Związki zawodowe muszą wyteńczyć swe siły, użyć wszystkich środków, ażeby znalazły się fundusze na zatrudnienie robotników. W liczbie 35 tys. bezrobotnych zarejestrowanych jest duży odsetek robotników wykwalifikowanych, którzy z nastaniem sezonu znajdują, co prawda nie wszyscy, pracę. Nam jednak w tej chwili chodzi o sezonowców, których los jest najbardziej tragiczny.

Toteż powiadamy trzeba już w tej chwili pomyśleć o tym, by w nadchodzącym sezonie znaleźli oni wszyscy pracę.

Pożar w fabryce Barcińskiego

Straty dość znaczne

Łódź, 10. 1. Wczoraj w składzie manufaktury Barciński (Piotrkowska 61) z powodu wadliwie zbudowanej drewnianej ściany nastąpił pożar, przy czym ogień przerzucił się na zgro-

madzone towary.

Na pomoc przybył szósty pluton straży pożarnej, który ogień ugasił. Straty są dość znaczne.

Zastrzelił niewinnego człowieka

Krwawy finał sąsiedzkich porachunków

Łódź, 10. 1. — We wsi Wicherek 23-letni Roman Spychała, mając porachunki z Janem Musiałkiem, oczekiwał na niego, kiedy nagłe nadszedł 21-letni Stefan Włodarski ze wsi Wróblew.

podbiegł do niego i nie widząc dobrze dał kilka strzałów, kładąc Włodarskiego trupem.

Policja w toku dochodzenia ustaliła sprawcę zbrodni i osadziła Spychałę w więzieniu.

Spychała biorąc go za Musiałka

Zuchwały rabuś przed sądem

Prosił o papierosa, a zabral zegarek i pieniądze

Łódź, 10. 1. — Dnia 12 listopada ub. roku przechodzącego ul. Wysokiego Józefa Marszałka zatrzymał jakiś rabuś i zażądał papierosa. Marszałek nie mając papierosów dał napastnikowi 20 groszy by sobie papierosów kupił.

padu, którym okazał się 21-letni Jerzy Modzelewski. Stawił on opór policji i pobił policjanta za co również odpowiadał.

Sąd Okręgowy w Łodzi po rozpoznaniu sprawy skazał wczoraj Modzelewskiego na półtora roku więzienia i 50 zł grzywny oraz utratę praw na 5 lat.

Gdy zamierzał odejść, rabuś od tyłu powalił go na ziemię i zrabował mu 10 złotych, zegarek oraz rękawiczki i oddalił się.

Tegoż dnia policja na skutek złożonego meldunku poszkodowanego, zatrzymała sprawcę zuchwałego na-

Najwięcej zachorowań na odrę

Warszawa, 10. 1. (Tel. wł.) Departament służby zdrowia Min. Opieki Społecznej podaje, że w okresie od 11 grudnia do 17 grudnia 1938 r. na terenie całego kraju zgłoszono łącznie: 327 przypadków duru brzuszego, 47 duru plamistego, 13 czerwonki, 395 płonicy, 468 błonicy, 10 zapalenia opon mózgo-rdzeniowych, 1256 odry, 203 krztuśca, 33 gorączki połogowej, 98 róży, 385 jaglicy, 1 wąglik, 2 Heine Medina oraz 2 wodowstrętu.

Pogrzeb narodowca

Pabianice, 10. 1. — W święto Trzech Króli odprowadzono na wieczny spoczynek zwłoki śp. Grzelaka Władysława członka Stronictwa Narodowego w Pabianicach.

Zmarły był przez szereg lat gorliwym członkiem S. N. W kondukcje pogrzebowe kroczyła orkiestra, liczni członkowie S. N. oraz delegacja Hallerczyków, których zmarły był członkiem.

Młodociani oszuści

Nieletni chłopcy okradali w pomysłowy sposób automaty kolejowe

Łódź, 10. 1. — W październiku i listopadzie ub. roku właściciele i

dzierżawcy automatów z czekoladkami i pocztówkami na dworcach kolejowych zaobserwowali, że nieznani sprawcy sporządzili metalowe krążki wielkości 20 groszy posiadające tę samą wagę i dzięki nim opróżniali automaty z towarów.

Sabina Popielarska, dzierżawczyni takiego automatu, zameldowała o tych kradzieżach policji, która zarządziła obserwację.

W dniu 23 listopada ub. roku na stacji Łódź-Kaliska wywiadowca zatrzymał 17-letniego Mieczysława Trzewińskiego i 13-letniego Józefa Ziętałaka, obu zamieszkałych przy ul. Zabiej 9. Oni to przy pomocy krążków metalowych opróżniali automaty.

Trzewiński sam wykonywał blaszki, opróżniał automaty a towar następnie sprzedawał. Ziętałaka przekazano sądowi dla nieletnich a wczoraj Trzewiński skazany został przez Sąd Grodzki w Łodzi na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem wykonania kary.

Tajemnicza zbrodnia

Równe, 9. 1. (r). We wsi Lutyńsk, niedaleko miasta Dąbrowicy, w budynku szkolnym przez nieznanego zbrodniarza została zabita Zofia Korzeniewicz, gospodyni nauczyciela. Tę tajemniczą zbrodnię nie zostało dotąd ustalone.

Lojalność obywateli wyznania „handlowego“

Wymowa cyfr — Nastawianie koniunktury w świetle liczby protestów weksli

Łódź, 10. Żydostwo, które dotychczas mocno trzyma handel polski, podobnie jak i w innych krajach, na wszelkie przejawy polityczne, reaguje przez giełdę, obniżając kurs walorów, bezpośrednio, czy też przez niewypłacalność, a czyni to nie tylko w obronie osobistych swych praw politycznych, ale nawet wówczas, gdy widzi, że interesy gospodarcze jego są zagrożone.

Zestawienia liczbowe ilości protestów wekslowych, sporządzonych w poszczególnych miesiącach w Łodzi w 1938 r. stanowią cenny dokument, wskazujący na konieczność odżydzenia handlu nie tylko z punktu widzenia gospodarczego, ale i obronności kraju, celem zabezpieczenia spokoju na wypadek konfliktu.

W styczniu 1938 r. zaprotestowano w Łodzi 18.513 weksli krajowych na sumę zł 1.975.415, podobnie w lutym protestów było 17.420 na zł 1.823.192 zł.

Już w marcu, podczas zatargu z Litwą notuje się wzrost niewypłacalności. Zaprotestowano 20.912 weksli na sumę 2.178.371 zł. Wskazuje to, że żydostwo dobrze jest poinformowane i do zatargu tego rekiny handlowe nie przywiązywały większej wagi.

Kwiecień wykazuje spadek (2.064.716 zł). Następne miesiące letnie, a więc maj, czerwiec, lipiec i sierpień z reguły co roku wykazuje zwiększenie liczby protestów, co tłumaczy się wyjazdami na letniska, odkładaniem płatności itd. Natomiast wrzesień, który z reguły jest najlepszym miesiącem płatności (ożywienie w handlu z racji roku szkolnego) w 1938 r. przyniósł zwykłą liczbę protestów wprawdzie jeszcze nieznaczną (24.879 sztuk weksli na zł 2.589.819 zł) lecz tem nie mniej znamienne, jako że działo się to w czasie pamiętnego sporu z Czecho-Słowacją

Październik wykazuje ogromne już podniesienie się niewypłacalności. Liczba protestów wekslowych doszła do 30.718 na sumę 3.472.296 zł, a więc dwakroć więcej niemal niż w pierwszych miesiącach roku.

W listopadzie i grudniu liczba protestów przekracza 2.900.000, a mianowicie listopada 26.012 weksli na zł 2.996.759 oraz grudzień 25.769 weksli na zł 2.932.041. Nadal więc utrzymuje się nadwyżka około 1 mil. zł od normalnego poziomu, co przypisać należy utrzymywaniu przez żydostwo nadal stanu niepewności a to z uwagi na postępy akcji o unarodowienie handlu i chęć przeciwdziałania w ten sposób wszelkim dalszym próbom rugowania Żydów z polskiego gospodarstwa.

Cyfry powyższe dokładniej wskazują, jak to pojmują lojalność wobec Państwa Żydzi pracujący w handlu.

Echa żałobne z całego kraju

(Dokończenie ze str. 4)

udekorowano krapą oraz portretem Wodza Wielkiej Polski.

Dnia 6 bm. odbyło się żałobne zebranie S. N., poświęcone uczczeniu sp. Romana Dmowskiego. Zebraniu przewodniczył p. kier. Bochyński, przemówienie główne wygłosił p. Lech Brzostowicz. Na zakończenie odbyły się recytacje wierszy K. Dobrzyńskiego „Dmowski” i „Ostatni apel”.

Dnia 17 stycznia o godz. 7.30 odbędzie się msza św. żałobna za duszę sp. Prezesa Romana Dmowskiego.

W WIELKOPOLSCIE

W Wielkopolsce specjalne nabożeństwa żałobne odbyły się w następujących miejscowościach: w Krzywiniu, w Buku, gdzie pamięć Romana Dmowskiego uczciła Rada Miejska, w Ras-

zanie, w Gostyniu, w Zdunach, w Pniewach, w Jarocinie, w Klecku, w Barcinie i wielu innych miastach.

Hołd Bydgoszczy Romanowi Dmowskiemu

Pierwsze posiedzenie Rady Miejskiej było wielką manifestacją ku czci Romana Dmowskiego

Bydgoszcz (Tel. wł.) Dziś o godz. 18.30 odbyło się pierwsze posiedzenie nowowybranej Rady Miejskiej. Zagaił posiedzenie prezydent Barciński, w serdecznych słowach witając nowych radnych miejskich i wyrażając przekonanie, że nowa Rada Miejska również po obywatelsku będzie traktować swoje prace dla dobra miasta. Stwierdził dalej, że do dnia 31 grudnia ub. r. nie wpłynął żaden sprzeciw, wobec czego na dziś zwołał

W Poznaniu na walnym zebraniu Tow. Przemysłowców „Sobieski” uczczono specjalnie uroczystością pamięć Romana Dmowskiego oraz uchwalono przeznaczyć 50 zł na szkołę im. Romana Dmowskiego w Poznaniu.

formalnie pierwsze posiedzenie Rady Miejskiej.

Po złożeniu przyrzeczenia na ręce prezydenta, przed rozpoczęciem porządku obrad poprosił o głos prezes Klubu Narodowego red. Fiedler, który wygłosił przemówienie o działalności Romana Dmowskiego, Jego zasługach dla Polski, a specjalnie dla ziem zachodnich. Przemówienia tego Rada Miejska wysłuchała stojąc, składając tym samym hołd Wielkiemu Polako-

wi i Wodzowi.

W wolnych głosach red. Fiedler zgłosił wniosek nagły o złożenie hołdu Dmowskiemu przez nadanie nazwy jednej z ulic w Bydgoszczy imieniem Romana Dmowskiego. Wniosek brzmi:

„W uznaniu niespożytych zasług sp. Romana Dmowskiego dla Polski, a szczególnie dla naszych ziem zachodnich, które dzięki Jego genialnemu zmysłowi politycznemu i niestrudzonej pracy dyplomatycznej znalazły się w granicach Rzeczypospolitej, Rada Miejska miasta Bydgoszczy na posiedzeniu w dniu 10 stycznia 1939, składając tej zasłudze hołd powinny, uchwała: ul. Mostową i znajdującą się u jej wylotu most przez Brdę przemianować na ul. Romana Dmowskiego i most Romana Dmowskiego.”

Przeciwko nagłości wniosku opowiedział się przedstawiciel grupy socjalistycznej. Nagłość wniosku i wniosek sam większością głosów zostały uchwalone.

Dnia 8 stycznia 1939 r. o godz. 0.30, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, matka i babka, s. p.

z Kowalskich

Maria Kończal

Pogrzeb odbędzie się w środę, 11. bm. o godzinie 14 z kościoła S. S. Miłosierdzia przy ul. Sielkiej na cmentarz Górczyński.

W ciężkim smutku pogrzeżeni
mąż i rodzina.

Poznań

Bóle

artretyczne
reumatyczne
podagryczne

najwięcej dokuczają na zmianę pogody, w czasie zimna, stopy i niepogody. Nieznosnymi wtedy stają się bóle w stawach, kłóciach i mięśniach, powstają bolesne obrzmienia, chodzenie, a nawet poruszanie się bywa utrudnione. Cierpienia te, powstają wskutek nagromadzenia się w ustroju kwasu moczowego i, jeżeli nie będą racjonalnie zwalczane, będą się zwiększać, aż wreszcie na stałe przykują do łóżka. W tych wypadkach stosuje się wewnętrzny lek „UREMOSAN” GASECKIEGO, który rozpuszcza kwas moczowy w organizmie wywołując obfite wydzielanie się takiego kwasu z moczem i współdziała z ustrojem w walce jego z artretyzmem, reumatyzmem, podagrą, ischiasmem, kamiką nerkową oraz z innymi materiami. Oryginalny „UREMOSAN” GASECKIEGO do nabycia w aptekach.

PUMPERNIKEL ADAMA jest łatwo strawny i przysparza organizmowi siły niezbędne do pracy.

dz. 577a

POŃCZOCHY

DAMSKIE i MĘSKIE

w różnych gatunkach oraz skarpetki, tenisówki i t. p. poleca P. T. Kupcom

EDWARD GŁOWACKI, Łódź,

N 04 ul. Piotrkowska nr. 102.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 30 groszy.

Znak oferty naprzykład: z 18 923, n 2745, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 10.30, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 9.25.

1. DOMY-PARCELE

Dom
10 ubikacji, ogród 9500.— wpłaty 5000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 918

Domek
regiółwka, 4 morgi buraczanej 2500.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 905

250
kamienie, domów, domków poleca Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 904

Pleszewie
dom piętrowy, kolonalka 15000. wpłaty 10000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 903

Majątki
gospodarstwa, kamienie, domy, gościniec, piekarnie, kupujące — sprzedawające przez Urząd Zarejestrowana Pośrednictwo, a będziecie zadowoleni. Zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. (Unikać pokatnych pośredników) zd 34 902

Dom
piętrowy, kolonalka, kuźnia 10000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 910

Dom
piętrowy, składem wielkiej wsi 6000.— wpłaty 3000.— Otręba, Jarocin. zd 34 920

Dom
4 ubikacje miasteczku przy rynku 2800.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego. zd 34 921

Dom
14 ubikacji, kolonalka 9000.— wpłaty 6000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego. zd 34 922

Domek
pokój kuchnia, ogród tania 2000. Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 923

Domek
pokój kuchnia, ogród tania 1500 Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 924

Dom
piętrowy składem 9000.— wpłaty 4000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 917

Dom
6 ubikacji, ogrodem 3000. Otręba Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 916

Willa
9 ubikacji, ogród 9500.— wpłaty 6000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego. zd 34 915

Piekarnia
kolonalka, budynek maszynowy, — 11000.— wpłaty 8000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego. zd 34 914

8
mórg, ładne nowe budynki 5000. Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 912

Gościniec

7 ubikacji, 2 morgi ogrodu 6000. Otręba, Jarocin, Kilińskiego. zd 34 912

Willa

nowa 2 morgi ogrodu 10000.— wpłaty 7000.— Otręba, Jarocin. zd 34 911

Dom

nowy 7 mórg przy fabryce 5000. Otręba, Jarocin, Kilińskiego. zd 34 910

Gościniec

koncesja, 24 morgi 19000 wpłaty 14000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego. zd 34 909

Kamienica

5 interesów, 30 000.— wpłaty 20 000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 908

Domek

maszynowy, 2 morgi buraczanej 3200.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 907

Dom

nowy, 7 mórg pszennej 4500.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 34 906

2. PIENIĄDZ

2 500.—
pożyczki i hipoteki, gospodarstwo rolne poszukuje. Oferty Oredownik, Poznań zd 34 823

6. OŻENKI

Fachowiec

29 lat, bez stałej posady posłubi pannę. Oferty Oredownik, Poznań zd 34 940

Wdowiec

300 miesięcznie, kolejarz, pozna pannie do lat 30, gospodarną. Cel matrymonialny. Oferty Oredownik, Poznań zd 35 100

Dla

koleżanki czterdziestoletniej — przystojnej, posażnej szukam męża. Oferty Oredownik, Poznań zd 34 032

7. SPRZEDAŻE

Skład

papierni, urządzeniem, towarami 1100.—, dzierżawa 45.—, Otręba, Jarocin, Kilińskiego. zd 34 721

Sprzedam

z powodu wyjazdu sklep galanterijny dobrze prosperujący, w dobrym punkcie, w Kaliszu, ul. 6-go Sierpnia Nr. 9, N 5087

18. DZIERŻAWY

Piekarnię

poszukuje, celem dzierżawy — wprost od właściciela, Edmund Rybak, Peckowo, poczta Drawski Młyn, powiat Czarnków, N 5097

22. ZGUBY

Zaginęła

legitymacja wydana przez firmę I. K. Poznański na nazwisko Stasiak Genowefa, Łódź, n 5028

23. ROZMAITE

Przepisywanie

maszynowe

powielania

wykonuje dokładnie tania, Łódź, Piotrkowska 90, m. 22, parter, telefon 110-63, n 5029

26 SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 50 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

b) Inni

Ogrodnik

kawaler dobrze wykształcony w wszystkich działach ogrodnictwa dążącym do praktyki w dużych ogrodach handlowo-zamkowych, dobrymi świadectwami, oraz referencjami poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później. Oferty Oredownik, Poznań zd 33 991

Pomocnik

fryzjerski wodną, własnym aparatem do trwałej. Oferty Oredownik, Poznań zd 34 882

Ekspedientka

poszukuje posady, najchętniej na prowincję. Oferty Oredownik, Poznań zd 34 849

Młodszy

pomocnik kowalski, biegły w swym zawodzie poszukuje pracy zaraz lub później. Oferty Oredownik, Poznań zd 35 031

Młoda

fryzjerka poszukuje posady na prowincję. Oferty Oredownik — Poznań zd 34 933

Uczeń

rzeźbiński dwa lata dobrej praktyki szuka posady do ukończenia nauki. Oferty Oredownik, Poznań zd 34 898

Robotnik

młodszy, sierota, sumienny, poszukuje jakiegokolwiek stałej posady. Oferty Oredownik, Poznań zd 34 985

Szofer - kowal

żonaty, zmienia posadę od 1 lutego lub później, z 8 letnią praktyką, małe ramonty wykonuje na miejscu, 4 lata na niewypowiedzianej posadzie. Oferty Oredownik, Poznań zd 33 019

Ekspedientka

z branży biawatów z 6 letnią praktyką szuka posady niezależnie w jakiej branży. Oferty Oredownik, Poznań zd 35 146

27. WOLNE MIEJSCA

Akwizytor

inteligentny, wymowny do przyjmowania prenumerat z premiami, poczynny pisma potrzebny. Wiadomości Oredownik, Łódź — Piotrkowska 91, N 5021

Ekspedientka

do składu obuwia, siła energiczna, potrzebna. Oferty Kurier Poznański zd 35 001-2

Uczennica

do handlu sprzętów domowych, za wynagrodzeniem miesięcznym potrzebna. Reflektuje na osobę żywego usposobienia, rozmowną, zamilowaną do prac handlowych i z domu uczciwego. Zgłoszenia z życiorysem do Kuriera Pozn. zd 35 026-27

Ogrodnika - bartnika

poszukuje do dworu oranżeria — inspekta, kopie świadectw, pensje. Oferty Oredownik, Poznań zd 33 896

Do łowiska

ca 1500 ha potrzebny strażnik łowiecki — bażantarnik, energiczny, ciepłoty, drapieżnik — oraz kłusownictwa i dobrze obznajony z hodowlą zwierzęcą; bażantny na dziko. Zgłoszenia na piśmie, których się nie zwraca do Kuriera Pozn. zd 33 928-9

Rządca gospodarzy

kawaler, energiczny i obowiązkowy z kancją 10 tysięcy złotych, potrzebny od 1 lutego na majątek ziemski. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zd 34 855-6

Młoda

dziewczyna, uczciwa, z gotową, obsługą restauracji potrzebna zaraz. J. Nowak, Damasławek, N 5 151

Ogłoszenia

1-lamowy milimetr lub jego miejsce kosztuje: w zwyczajnych na stronie 6-lamowej 15 groszy, na stronie redakcyjnej (4-lamowej): a) przy końcu części redakcyjnej 30 groszy, b) na stronie czwartej 50 groszy, c) na stronie drugiej 60 groszy, d) na stronie wiadomości miejscowych 1.— zł. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tym 5 nagłówkowych) słowo, nagłówkowe drukim tłustym 15 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. Ogłoszenia większe wśród drobnych poczynając od ostatniej strony, 1-lamowy milimetr 30 groszy. Ogłoszenia skomplikowane z zastrzeżeniem miejsca — od powszechnego wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia do bieżącego wydania przyjmujemy do godziny 10.30, a do wydań niedzielnych i świątecznych do godziny 9.30 rano. Za błędy drukarskie, które nie zwiększają treści ogłoszenia, administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmujemy tylko za opłatą z góry.

Prenumerata

w Polsce z odnośnikiem gazety do domu miesięcznie (7 razy w tygodniu) 2.50 zł, za granicą miesięcznie od 3.00 zł do 6.00 zł (zależnie od kraju)

Adres

redakcji i administracji Poznań, św. Marcin 70. Telefony: 40-72, 14-76, 33-07, 44-61, 35-24, 35-25; po godz. 19 oraz w niedziele i święta tylko: 40-72, Rekopisów niezamówionych redakcja nie zwraca. — W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a prenumeratorzy nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania. — Konto P. K. O. Poznań 200 149. Poczta konto rozrachunkowe: Poznań 3, nr kartoteki 03.

GRYPA?

TABLETKI
ASPIRIN

I dlatego odtąd ranek
jakimś dziwnym czarem wionie,
a dzień złotym słońkiem płonie,
noc i wieczór jasną gwiazdą,
zapala gwiazdy-wieczki,
aż zabawy syle Dzieciątko
w śnie stulilo swe powiecki.
Wówczas wstał się do stajni
cichy i łagodny ranek,
biogostawili diomni Szymi.

Wszystki światliści, złoty Dzień —
spojrzał — zasmiał się wesole
i przesyłał krządek słońca
nad Jezuska uniośli czole...
A Jezuska-Swięte Dzieciątko
każdej porze biogostawili
i te wszystkie piękne dary
na parafkę nam zostawili.

przyniosł Dziecku do kaptolki
chłodnej rosy srebrny dzbanek,
i jutrenkę Mu zapalił,
aby się zbudziło Dzieciątko,
a tu Dzień już nadchodził
z iskier słońca plomien nieci...*

U STÓP JEZUSKA

Z. LAUBERT-KULAKOWSKA

— 5 —

— Co ci się stało, Marysiu?
— pyta panna Frania, widząc
strapioną minę dziewczynki.
— Zgubiłam łyżeczkę od ka-
wy, widocznie wylałam z pomy-
jami i ktoś przechodzący za-
brał.

— Dopiero się to nasza pani
zmarłwi, — mówi panna Fra-
nia, — to pamiątkowe łyżeczki,
jeszcze po starszej pani, z mo-
nogramami. A no trudno, wy-
padek, ale na przyszłość bądź
uważniejsza; bo byłoby gorzej.
Znów upłynęło parę tygodni
i o wypadku z łyżeczką za-
pomniano.

Na raz... Boże Miłosierny
— nowa łyżeczka zginęła. Ma-
rysia jest pewna, że z pomyja-
mi nie wylała, bo je codzien-
nie przegląda. Musi gdzieś le-
żeć, — pociesza się biedna
dziewczynka. Nie mówiąc nic
pannie Frani, szuka zawzięcie,
tłumiąc łzy. Szuka jeden dzień,
drugi dzień bez skutku i spo-
strzega z przerażeniem, że od

też pory znów jednej łyżeczki
brak.
H. Szystowska-Zychlińska.
(Dokończenie nastąpi)

Potem zaś w stajenki mroku
zapala gwiazdy-wieczki,
aż zabawy syle Dzieciątko
w śnie stulilo swe powiecki.
Wówczas wstał się do stajni
cichy i łagodny ranek,
biogostawili diomni Szymi.

... A gdy już odeszli króle
i piegiżymy i pastere,
przyszły porę dnia i nocy,
uchylił stajni dzwierze,
Najprzed wieczór wszedł dęktiny
w szacie długiej i powiewnej
i Dzieciątka w welon zmroku
tulił wśród piosenki rzewnej...
Potem długo je koił
do piersi ukochaną dziecinę,
Rozpalił ogień na kominię,
wydobył z kosza ciasto, kawa-
tek ryby, wino i ugotowała wie-
czere wigilijną, a potem uspi-
ła szczęśliwą dziecinę kołodową
kolysanką: „Lulajże Jezuniu,
lulajże, lulaj!”

U STÓP JEZUSKA

Z. LAUBERT-KULAKOWSKA

— 5 —

Mróz
Za górami, za lasami, w lo-
dowym pałacu mieszkał Mróz.
Siwą miał brodę, stary był i
bardzo surowy. Chodził sobie
po pustych pokojach, chodził
po białym ogrodzie, aż wreszcie
postanowił ruszyć w świat:

Czas już na mnie, trza iść
w drogę —
dłużej zwlekać już nie mogę;
trzeba ziemię owiać chłodem,
trzeba rzeki zakuć lodem!

Przyszedł stary Mróz do wsi,
patrzy — drzewa stoją czarne
i mokre, przed domami kałuże,
a z dachów kapią jasne krople:
kap... kap... kap...

Rozgniewał się Mróz, dmuch-
nął z całej siły:

Niech na drzewach szron osiada,
niech kałuże krzepną z chłodu,
niech się wszystkie mokre krople
zaraz zmieniają w sople lodu!

I wszędzie zrobiło się białe.
Srebrny szron okrył gałęzie,
ubielił strzechy i płoty, zaświe-
ciły lodem kałuże, a krawędzie
dachów najeżyły się ostrymi so-
plami.

Dzieci wracają ze szkoły, —
rozcierają ręce i uszy:

— Mróz! Mróz! Jutro pójdzie-
my na ślizgawkę.

Marta Reszczyńska.

Dzisiaj przed nami stoi Rok Nowy
I życia karta nowa.
Módlmy się często, by Anioł biały
Radome pisał słowa.

Kartanik
Mamusia uszyła Krysi ciepły fla-
nelowy kartanik.
Mamusia nie chce, aby Krysia
marzyła w samej koszulce.
Noce już teraz są zimne.
Lecz Krysi przykro klasę taki
Słiczny ciepły kartanik.
Joasia, córka ubogiej praczki na-
 pewno nie ma takiego.
Joasi będzie zimno.
Dobra mamusia kupiła barchan
i razem z Krysią uszyła koszulkę.
Krysia zaniosła ją Joasi.

Janina Kostro.
— O, bardzo dużo, córeczko.
takie jak ja.
Gdy uszyję wszystkie dziewczynki,
koszulki dla biednych dzieci mo-
cając do domu — iliby to ciepłych

Kartanik
Mamusia uszyła Krysi ciepły fla-
nelowy kartanik.
Mamusia nie chce, aby Krysia
marzyła w samej koszulce.
Noce już teraz są zimne.
Lecz Krysi przykro klasę taki
Słiczny ciepły kartanik.
Joasia, córka ubogiej praczki na-
 pewno nie ma takiego.
Joasi będzie zimno.
Dobra mamusia kupiła barchan
i razem z Krysią uszyła koszulkę.
Krysia zaniosła ją Joasi.

A. L. W.
Matka nie nie odpowiedziała,
otarla łyż szczęścia, przytuliła
do piersi ukochaną dziecinę.
Rozpalił ogień na kominię,
wydobył z kosza ciasto, kawa-
tek ryby, wino i ugotowała wie-
czere wigilijną, a potem uspi-
ła szczęśliwą dziecinę kołodową
kolysanką: „Lulajże Jezuniu,
lulajże, lulaj!”

— Mamo, mamo! Powiedz
mi, co to było? Czy to napraw-
de było Dzieciątka Jezus? Ta-
kie podobniusteknie do panie-
ki, co mieszka na drugim pię-
trze.

— Mamo, mamo! Powiedz
mi, co to było? Czy to napraw-
de było Dzieciątka Jezus? Ta-
kie podobniusteknie do panie-
ki, co mieszka na drugim pię-
trze.

— Mamo, mamo! Powiedz
mi, co to było? Czy to napraw-
de było Dzieciątka Jezus? Ta-
kie podobniusteknie do panie-
ki, co mieszka na drugim pię-
trze.

— Mamo, mamo! Powiedz
mi, co to było? Czy to napraw-
de było Dzieciątka Jezus? Ta-
kie podobniusteknie do panie-
ki, co mieszka na drugim pię-
trze.

— Mamo, mamo! Powiedz
mi, co to było? Czy to napraw-
de było Dzieciątka Jezus? Ta-
kie podobniusteknie do panie-
ki, co mieszka na drugim pię-
trze.

MOI PRZYJACIEL
BEZPŁATNY TYGODNIOWY DODATEK
ORĘDOWNIKA DLA DZIECI
PÓD REDAKCJA WUJKA CZESIA
Rok IV Nr 1

Stary i Nowy Rok

Dzwony z wszystkich kościo-
łów, małe i duże, swym dźwię-
kiem rozniosły po całym kraju,
że zawitał Nowy Rok! Ludzie
wszyscy pootwierali okna szeroko,
aby go wpuścić i życzyli
sobie wzajemnie szczęścia, które
ma im udzielić ów Nowy
Rok! Śpiewali, radowali się i
nie zapomnieli już całkiem o
Starym Roku! — A on, zabrał
swe notatki, cichy i zasmucony,
wziął kij w rękę i opuścił s-
motnie świat, w którym cały
rok panował. Na swej samotnej
drodze nie spotykał nikogo, nikt
też za nim nie płakał, ani t-
sknił. Jedyne wiernie dzwony
z wysokich wież widziały zg-
bioną postać, kroczącą po śnie-
giem zasłanej ziemi, żegnając
dotychczasowego władcę ser-
deczym słowem: — „Bywaj
zdrowi!” Smutek wielki prze-
mował serce staruszka. Dzwony
zawsze mu najwierniejszymi
były pomocnikami. Trzeba było
się z nimi rozstać. Głośno biły
serca wszystkich dzwonów.

ludzie na ich głos nasłuchiwali,
uprzytomniając sobie, że Stary
Rok już minął. Bezwładnie
upadł na śniegu.

Hej, hej! Wesół głos rozcho-
dził się po lesie. Koń zarżał i
oto młoda, jasna postać na si-
wym koniu pędziła po drodze.
Przy srebrnej uprzęży zwiesza-
ło się mnóstwo dzwoneczków...
Z trudem uniośli się Rok Stary
i spojrzal zmęczonym wzrokiem
na swego zastępcę na siwym koniu.

Tak wspaniale z uśmiechem
na twarzy i w oczach wjeżdżał
w świat Rok Nowy! Wszyscy
go też witali radośnie. — Stary
Rok — mutnie za nim spoglądał.
„Och!” pomyślał, „i ja tak: by-
łem młody, piękny i bez troski,
gdym szedł do ludzi. Teraz ja
muszę odejść, aby zrobić miej-
sce innemu. Taki już los, że je-
den musi ustąpić, aby drugi
mógł żyć. Tak się dzieje z lat-
mi, tak z i z ludźmi...”

Ale gdy miesiąc i lata tak
szybko mijają, to jakże stąd

mac nie mogła, zapomniała o
Teraz już Basia też wstży-
ci powinny się cieszyć...
Go, a dziś wszystkie dobre dzie-
Do Błyszczącego i Kochasz
ko Jezus przysłał tobie dary,
niebiańską muzykę: „Dzieciąt-
rej Basi wydał się przedcudną,
kto cichym głosem, który cho-
kolysanką: „Lulajże Jezuniu,
lulajże, lulaj!”

Matka nie nie odpowiedziała,
otarla łyż szczęścia, przytuliła
do piersi ukochaną dziecinę.
Rozpalił ogień na kominię,
wydobył z kosza ciasto, kawa-
tek ryby, wino i ugotowała wie-
czere wigilijną, a potem uspi-
ła szczęśliwą dziecinę kołodową
kolysanką: „Lulajże Jezuniu,
lulajże, lulaj!”

U STÓP JEZUSKA

Z. LAUBERT-KULAKOWSKA

— 5 —

TAJEMNICZA

Le Carré

29) Aż do tej chwili zdołał porucznik Anderson powstrzymać wybuch swojego oburzenia. Ale tego, co usłyszał, było już za wiele na jego sily, powstał z miejsca i przystępując do samego stołu, za którym siedział pan Blak, zawołał porywczo:

— Mój panie, zmuszony jestem zaprotestować jak najenergiczniej przeciwko postępowaniu pańskiemu ze szlachcicem, bo wymagania, jakie pan postawił od pana kapitana i od nas, jego świadków, idzie już za daleko! Jest to moim zdaniem coś niesłychanego, tego rodzaju samowola!

Ale nie tak łatwo pozwolił sobie imponować sędzią Blak, nawet oficerowi. W poważnych, energicznych wyrazach dał do zrozumienia gorącemu porucznikowi, że on jeden tylko, jest jako sędzia, tutaj jedynym panem. Nie udało mu się jednak od razu przeprowadzić pana Andersona do porządku, gdyż ten ze swojej strony znów coś powiedział i tak zawiązała się między nimi żywa wymiana słów.

W czasie ogólnego poruszenia, wywołanego tą sprzeczką otworzyły się nagle drzwi od korytarza i w nich stanęła wysoka postać w towarzystwie policjanta. Był to Edward Frank, którego sędzia również wezwał do skonfrontowania z więźniem. Niedostrzeżony przez nikogo stał przez chwilę na progu, spoglądając ze zdziwieniem na scenę, której nie mógł zrozumieć. Był jednak wśród obecnych człowiek, który go dostrzegł, a był nim... baron!

Zbladł z przerażenia, jakgdyby ujrzał upiora przed sobą. Kolana ugęły się pod nim. Szeroko otwartymi oczyma patrzył na przybyłego, jako na straszną, pewną zgubę swoją.

Wszystko stracone! Wobec tego świadka już go żadne uchwały kłamstwo nie ocali. Oświadczenie Franka to śmierć dla niego!

A może ocalenie? Już w następnej chwili przeszło mu to pytanie przez głowę. Jeżeli w ogóle mogłoby co w tej chwili uratować, to właśnie tylko sam Frank.

Byстрым spojrzaniem obrzucił obecnych. Dotąd nikt jeszcze nie dostrzegł przybycia milionera.

W oka mgnieniu znalazł się obok niego.

— Panie Frank — szepnął gorączkowo, przysięgam panu, że zrzekam się wszelkich pretensyj co do Dolores, jeżeli mnie pan dziś nie poznasz! Jeżeli mnie pan zaś zdradzisz, to nie sam jeden pójdę do więzienia, lecz w towarzystwie Dolores!

Już był napowrót obok stołu, w

chwili, kiedy panu Blak udało się właśnie ostatecznie usmierzyć porucznika.

— A, pan Frank! — zawołał sędzia, wesoło zdziwiony, dostrzegając nareszcie milionera. No, za chwilę nareszcie będziemy wiedzieli już na pewno, czego się trzymać, gdyż pan Frank jest najważniejszym świadkiem jako dobrze znający barona Grossa. Jego zeznanie wyklucza potrzebę przesłuchania fabrykanta broni. Proszę, podejdź pan bliżej, panie Frank, przyjrzyj się bliżej temu oto panu, racz nam powiedzieć, czy go znasz!

Martwa cisza zapanowała w pokoju.

W gorączkowym naprężeniu spoglądali wszyscy na Franka, który stał wobec barona, wpijając się wzrokiem w jego twarz.

Długo stał w ten sposób. Obecni, patrząc na niego byli przekonani, że stara się przypomnieć sobie rysy twarzy barona, a tymczasem w duszy Franka staczały się walki, a bolesną dla niego walkę dwie myśli: wyznać prawdę i zgubić ukochaną, czy też skłamać, ocalając ją.

Sekundy mijaly jedna za drugą, a on stał, nie mogąc się zdecydować.

Widział przed sobą błyszczące szyderstwem oczy barona spod ciemnych luków brwi, a jednocześnie stawał w jego myśli obraz Dolores w kajdanach, z obciętymi włosami, z wyrazem rozpaczony w drogiej twarzy. A jednak mógł ją ocalić.

— Nie, panie Frank — rzekł wreszcie sędzia, zaczynając się niecierpliwie zarówno jak i reszta obecnych.

Frank drgnął przy tym pytaniu. Zimny pot zrosił jego czoło. Zdemaskuj lotra, oszust! — krzyczał głos wewnętrzny w jego duszy, jednak milczał.

Dziwną ironią wydało mu się w tej chwili, że właśnie jego opatrność przeznaczyła, ażeby wydać nikczemnika w ręce sprawiedliwości, a jednak niezdolny był wymówić tego słowa, które, karząc winnego, jednocześnie gubiło Dolores.

— No i cóż, panie Frank? — Edward przywołał na pomoc całą siłę woli.

— Nie znam tego pana — nie widziałem — go nigdy — rzekł wreszcie wolno, jak gdyby przemocą wydzierając słowa ze swej duszy.

— Jaktó, panie Frank, nie znasz pan tego pana? — zawołał nagle śmiejąc się głośno porucznik ze swego miejsca. Niechże mu się pan wreszcie przyjrzy dobrze i przypomni sobie salony pani Liebenau.

— Prawda, prawda! — rzekł Frank

z wymuszonym uśmiechem, ledwie mogąc sobie zdać sprawę z tego, co się z nim dzieje i myśląc o Dolores, jedynie przypominam sobie, że przedstawił mi tego pana, jako... kapitana Gordona, o ile się nie mylę!...

— No, moi panowie, rzekł baron ironicznie uśmiechając się ledwie panując nad radością, do Blaka i Liona, czy jesteście już zadowoleni. Czy ciągle macie mnie jeszcze za rozbójnika, fałszerza, oszusta?

Sędzia był wysoce wzburzony i od czasu do czasu ciskał zabójcze spojrzenie w stronę nieszczęsnego inspektora, który przeklinał w tej chwili dzień, w którym ujrzał światło dzienne.

— W istocie fatalne to nieporozumienie — rzekł pan Blak, zwracając

się do barona, który spoglądał w tej chwili przez ramię z miną obrażonej godności. Proszę nam wybaczyć, panie kapitanie, przykreść, na jaką pana naraziła nasza omyłka. Naturalnie — dodał, należy się panu zupełne zażośćczynienie.

Ale Alfred chciał być wspaniałomyślnym.

— O proszę, nie wymagam tego bynajmniej — rzekł uśmiechając się nie-dbale. Ta cała awantura w biurze policyjnym, będzie dla mnie zabawnym wspomnieniem do samej śmierci, proszę mi wierzyć! A tymczasem mam zaszczyt pożegnać panów.

Z tymi słowami opuścił skonfundowanych urzędników w towarzystwie porucznika Andersona i lorda Seiddletona.

UCIECZKA

ROZDZIAŁ XVIII.

Szmer jakiś za drzwiami zbudził Dolores z głębokiej zadumy, w jakiej pogrążona była po odejściu Franka.

Straszną trwoga ogarnęła ją, gdy ujrzała przed sobą znów postać Huta.

Scena z Frankiem kazała jej zapomniać na chwilę o tym nikczemniku, który teraz znowu powracał, a żeby ją napastować i gnębić bez litości.

Rozszerzonymi z przerażenia oczyma patrzyła na jego twarz wykrzywioną szyderstwem.

— No cóż moje dziecko — rzekł Hut, napawając się jej przestachem, cóż twój milioner? czy odszedł sobie z kwitkiem, czy też pospieszył do Londynu, ażeby powrócić po ciebie z zło-cistej karecie i zabrać cię z triumfem do swoich dumnie sterczących pałaców, jak księżę z bajki? Ha, ha, ha! Dureń jakiś! Sądzi, że jedno jego słowo wystarczy, ażeby mnie zapędzić do mysiej jamy! No i cóż, jego nie ma, a ja znów już jestem!

Drżąc z trwogi, cofnęła się Dolores mimowoli ku drzwiom sąsiedniego pokoju, gdzie spała Lea, zasłaniając ją swoim ciałem.

— Panie Hut — zawołała, składając błagalnie ręce, zaklinam pana, pozostaw mnie i moje dziecko w spokoju! Wszakże pan widział, że nie pisałam za Frankiem?

— No, to też całe twoje szczęście — odparł, śmiejąc się złośliwie chemik, bo byśmy cię baardzo prędko wydostali z jego rąk napowrót. Ale teraz musisz stąd wyjść ze mną natychmiast, bo kto wie, czy następnym razem nie poszczęściłoby się milionero-

wi więcej! Nie mam zamiaru oczekiwać tu jego powrotu i dlatego żądam od ciebie w tej chwili posłuszeństwa! Jaktó nie chcesz mnie słuchać, chcesz czekać tu na swego królewicza! — krzyknął groźnie, widząc, że Dolores nie rusza się z miejsca. Po czym odpehnąwszy biedną kobietę gwałtownie ode drzwi, wbiegł do pokoju, w którym spała Lea.

— Mamusiu, mamusiu, ja chcę zostać z tobą! — wołało dziecko w przestraszu, kiedy chemik wyciągnął je gwałtownie z łóżeczka i owinąłszy w kołdrę, wziął na ręce.

Przerażenie odbierało prawie przytomność biednej Dolores.

Z okrzykiem rozpacz rzucała się na Huta, starając się wydrzeć mu dziecko.

— Ale napróżno. Brutalnym uderzeniem pięści pchnął ją w pierś, tak, że się aż zatoczyła pod ścianę, a sam skierował się ku drzwiom od sieni.

Ale rozpacz dodała sił Dolores.

Nim zdołał dobiec do drzwi, rzuciła ku niemu i wołając rozdzierającym głosem ratunku, objęła silnie ramionami jego kolana.

Hut był wściekły z gniewu. Odrzucił kłęczącą nogami, usiłując się wydrzeć z jej objęć, ale napróżno, gdyż odtracono znów go chwytając za kolana i ubranie.

Zakławszy strasznie podniósł już prawe ramię nad jej głowę, ażeby zadać cios, któryby ją ogłuszył, umożliwiając mu wyjście, gdy w tym drzwi się otworzyły i stanęła w nich pani Riwer.

Szczęściem nie było jeszcze za późno.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Skradzione dziecko

57) — Tak, panie jest to miłość występna, gdyż mimowoli czyni mnie niewdzięczną dla swoich dobroczyńców, którzy bez nieufności przyjmują mnie w swoim domu. Domyśliłam się, że pan mnie kocha, dlatego przestałam być w domu pańskich rodziców. Chciałam, aby pan w ten sposób o mnie zapomniał, a pokochał godniejszą ode mnie dziewczynę, bogatą i piękną. Niestety, napróżno! Dlaczego pan mnie akurat pokochał, kiedy jest tyle innych odpowiedniejszych partii dla pana... i być może, że na długo zakłóce spokój pańskiej rodziny.

— Emilio najdroższa — odpowiedział Lucjan głosem wzruszonym — w słowach twoich przebijają się dobroć i szlachetność niezwykła, która więcej jeszcze pobudza me uczucia. Kocham cię Emilio całą duszą. Życie moje związane jest z twoim, jesteś moim światłem przewodnim, moją nadzieją moim wszystkim.

Młoda dziewczyna słuchała tych słów z pochyloną na piersi głową, a po cudnej jej twarzy zaczęły się srebrne łzy radości i smutku.

— Najdroższa! — zawołał Lucjan — znowu łzy! Powiedz, czemu płaczesz?

— Panie Lucjanie, czy mogę rado-

wać się, kiedy boleść straszną rozrywa mi serce? Kochasz mnie, kochasz całą duszą i przez to jestem jeszcze bardziej nieszczęśliwa.

— Emilio!

— Bywałam czasem w domu pańskich rodziców, lecz teraz już nie mogę.

— Co pani mówi?

— Nie potrafisz udawać... Jeżeli rodzice pańscy zapytają się, dlaczego nie przychodzę, podam przyczynę tego.

— Emilio, ja sam im wyznam wszystko.

— Czy przez to mniej będę nieszczęśliwa, nie wiem. Zresztą ja na to się urodziłam, aby cierpieć. Ale pan... dokąd ta zgubna miłość doprowadzi?

— Rodzice i babka dowiedzą się o naszej wspólnej miłości...

— Ale na ślub nigdy nie zezwolą.

— Kochają mnie ponad wszystko i sądzę, że nam pobłogosławią.

— Panie Lucjanie, zbyt wielka dzieli nas przepaść.

— Czyż nie bierzesz w rachubę swojej inteligencji, wdzięku, wyjątkowych zalet serca i duszy?

zbyć się wszelkich złud i marzeń, aby rozczarowanie późniejsze nie było zbyt bolesne. Ja chętnie wyzbędę się swych snów o szczęściu, lecz jedno pogardliwe spojrzenie rodziców pańskich potrafiłoby mnie zabić.

— Znasz ich, droga Emilio, toteż wiesz chyba, że nigdy nie wyrządziliby ci najmniejszej przykrości.

— Panie Lucjanie — odrzekła młoda dziewczyna — przestań pan, w twoim i moim interesie, a głównie w interesie pańskiej rodziny, nie powinniśmy się widywać.

— Nie, to niemożliwe! Emilio, przysięgam ci, że będziesz moją żoną.

— Panie Lucjanie, obawiam się...

— Czego?

— Tego co się stanie.

— Ujął jej rączkę i złożył na niej pocałunek.

— Aby cię uspokoić, dodam jeszcze, że rodzice moi pragną przede wszystkim mego szczęścia, a więc nie będą czynili mi trudności.

— A gdyby rodzice pańscy opierali się naszemu małżeństwu?

— Opuścę ich, wyjadę...

— Wyjedź pan? — powtórzyła.

— Pojadę daleko, do Azji, do Afryki...

Emilia zbladła śmiertelnie.

— Pan wyjechałby i opuściłby rodziców? — zawołała.

— Tak — odparł głucho.

Mila nic nie odrzekła i siedziała z głową spuszczoną z nieokreślonym wyrazem w spojrzeniu.

— A ja? — odezwała się po chwili głosem złamanym — co się ze mną stanie? Rodzina pańska odepchnie mnie i zniechędzi i śmierć mi tylko pozostanie.

Biedne dziecko lkać zaczęło.

— Nie trwóż się najdroższa — mówił Lucjan łagodnie — do tej ostateczności nie dojdzie napewno.

— Upór twój godny jest lepszej sprawy, ale niechaj się stanie wszystko w myśl twoich planów. Kocham cię i będę szczęśliwa, jeżeli nasz piękny sen się urzeczywistni. A jeżeli spadną na mnie nowe cierpienia, znieś je bez skargi, gdyż na nie zasłużyłam.

— A to jakim sposobem?

— Bo nie potrafiłam ukryć swej miłości.

— A więc żalujesz wyznania, na które czekałem tak długo?

— Nie, nie żałuję — odparła żywo — ale później może będę żałowała...

— Później? — zawołał Lucjan z uniesieniem — będziesz słońcem mego życia i najszczęśliwszą na ziemi istotą.

Dziewczę uśmiechnęło się smutnie.

— Na wszystko jestem przygotowana — odrzekła — na radość i na smutki. Jeżeli dasz mi szczęście, podwójnie będzie mi ono drogie, lecz jeżeli mam cierpieć...

Stłumiona westchnienie.

— Zdaję się na Wolę Bożą — do-dała z rezygnacją.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Tabela loterii

4 dzień ciągnięcia 4-ej klasy 43-ej Loterii Państw.

Główne wygrane

I i II ciągnięcie

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. padła na nr. 47911
10.000 zł.: 16577 78901 90790 97026 143715
5.000 zł.: 59523 74765 80226 80544 114042
2.000 zł.: 18814 23567 41601 46933 55713 59401 77807 79415 85777 98766 100864 104163 105271 122109 131917 138778 149406 158471
1.000 zł.: 10115 10951 15637 20584 24633 31344 37051 50007 51010 51914 64928 65135 82181 82198 84359 85491 92143 104784 110078 125660 126782 136376 139522 159454

Wygrane po 250 zł.

45 69 153 58 274 99 344 553 617 884 933 56 1020 1026 57 229 440 595 655 77 2034 168 98 257 365 438 97 575 637 710 27 80 881 87 3094 114 244 302 571 95 629 711 804 67 927 40121 360 599 692 700 43 82 853 55 989 50108 5329 40 554 622 65 98 761 91 807 98 952 91 6020 281 89 333 492 522 46 705 951 7001 274 351 53 82 418 98 508 716 821 8037 148 372 440 505 661 770 859 86 9016 70 318 437 606 751 839 978
1063 68 113 49 80 99 284 379 407 501 69 75 676 803 33 11051 75 114 25 247 84 352 426 77 92 536 46 64 616 36 53 69 78 819 43 90 914 15 12112 66 223 260 491 527 75 86 92 688 91 729 814 75 903 36 13282 318 404 87 680 715 28 843 44 49 951 84 14095 159 330 55 556 602 83 843 76 925 70 15048 50 137 38 246 92 469 513 25 765 856 16005 138 252 320 435 60 79 23 77 646 860 870 952 62 17123 59 232 336 433 541 64 751 99 830 46 62 86 999 181170 91 93 245 449 554 880 915 41 77 19067 233 412 88 505 35 40 99 602 33 59 833 946 83
20005 151 222 403 508 51 657 704 823 71 910 71 90 21017 133 41 273 85 352 93 511 664 740 69 887 22028 93 170 89 335 53 483 529 811 84 23113 59 82 321 667 705 92 893 933 51 87 24092 110 19 250 66 385 448 70 521 41 97 645 829 81 25082 272 501 18 774 80 833 59 83 937 53 26181 230 300 301 439 572 693 813 926 50 56 27069 197 416 577 602 767 68 74 88 550 23015 162 203 67 430 46 65 85 87 521 630 65 79 846 904 5 16 84 29156 221 354 522 45 75 708 819
30118 83 90 244 315 71 99 670 81 8170 80 82 31 81057 100 398 457 519 731 802 29 95 32035 52 157 213 42 318 440 784 822 951 33144 48 636 57 747 833
34026 77 88 129 200 507 8 854 35041 23 422 28 805 7 934 87 36267 316 52 441 534 89 631 726 809 48 87033 40 135 598 322 425 671 76 791 802 43 927.
38038 127 61 94 449 544 667 75 723 82 63 88 39020 325 417 47 98 526 82 934 40125 26 70 237 587 863 77 942 41208 440 543 84 621 73 724 77 924 42008 74 158 84 201 13 48 360 42 723 55 910 2062 381 415 500 33 685 842 942 44435 509 718 956 45067 104 242 388 543 59 722 43 53 55 91 963 46007 22 46 128 217 46 68 329 46 49 67 528 37 603 25 30 64 940 47021 65 81 162 261 334 46 96 438 657 73 83

70 87 927 48024 47 96 131 856 939 60 49169 74 216 49 320 47 57 545 662 757
50030 91 277 306 61 564 619 727 72 812 51030 397 406 554 776 825 28 997 52399 422 49 54 75 525 76 609 48 92 701 832 49 981 94 53128 227 320 46 433 74 522 651 74 85 712 54019 38 131 82 230 83 361 482 89 91 515 825 50 63 55013 61 72 142 45 87 97 285 463 506 640 749 837 56108 85 246 309 11 26 511 844 57000 58 125 239 41 55 63 68 93 302 460 97 583 833 43 58 932 58178 265 310 59 593 94 643 758 804 85 946 59020 176 217 705 0 71 934
60201 65 85 347 71 511 35 896 947 61093 201 35 331 472 592 666 727 827 961 62090 139 245 86 475 568 91 601 68 792 809 954 63052 106 705 807 22 910 6479 100 99 288 441 649 58 789 511 27 6542 177 220 443 532 64 708 79 861 21 28 40 42 66008 53 190 293 500 90 811 69 925 67026 180 91 292 308 401 515 74 694 817 45 905 36 68078 137 540 66 76 706 58 823 942 69128 28 388 432 574 752 907
70028 301 52 85 405 29 615 37 99 722 70 96 834 71078 138 438 675 738 58 61 77 804 96 990 72037 102 48 228 62 536 38 698 710 83 95 830 63 940 88 78143 216 32 84 330 415 717 962 74049 295 313 19 547 618 36 83 786 859 82 944 82 75066 69 278 360 92 429 570 76084 261 364 689 938 59 77147 324 456 84 93 503 78 93 834 78079 169 337 435 583 89 646 701 980 79800 488 615 75 704 865 80045 197 264 94 562 670 707 60 97 811 26 76 92 987 81049 109 38 95 345 68 420 588 705 876 82049 104 318 402 505 746 938 83055 90 138 272 314 926 84169 238 93 327 55 79 419 52 77 580 610 90 85189 235 68 319 46 410 77 607 19 21 51 739 71 847 80 956 86138 246 306 479 705 18 45 814 69 87089 236 376 492 586 636 814 20 939 88017 246 372 560 687 963 84 89025 86 228 60 369 439 508 69 88 639 69 842 90049 94 137 290 427 29 527 56 44 801 918 20 97 91064 155 218 38 360 439 50 715 39 896 917 69 92029 115 62 94 220 809 93003 7 81 115 51 345 51 465 70 99 733 874 78 948 94040 49 170 221 23 486 561 666 91 811 901 2 95001 108 24 47 99 660 972 96199 279 372 598 694 871 961 97134 524 831 882 98116 427 94 515 61 86 94 652 726 824 82 99174 254 476 87 673 967 100038 151 262 381 433 42 533 660 750 66 863 942 101024 38 456 670 720 915 19 30 102000 35 263 326 431 565 624 30 712 103039 95 493 555 684 842 967 84 104124 443 827
105028 217 267 330 50 96 586 95 704 925 106092 134 53 220 87 561 617 732 50 74 107245 432 29 551 78 617 830 108003 48 69 180 320 69 561 693 61 780 959 109101 215 51 80 374 98 418 509 35 93 675 702 897 110293 507 93 96 625 47 85 712 811 917 111002 856 484 577 721 916 25 112089 203 8 26 551 69 77 790 93 891 113204 326 477 571 72 730 114080 78 126 361 412 14 20 833 115272 99 387 612 787 98 880 92 902 92 116012 24 64 203 36 339 67 670 74 311 117029 630 94 781 118124 38 538 45 644 747 813 119236 325 28 625 772 74 120007 24 479 96 530 81 639 711 65 67 121004 173 253 342 581 616 817 122058 134 292 402 530 703 821 123107 84 634 846 927 69 124017 89 147 361 428 66 596 99 605 777 808 11 31 901 13 65 125018 75 142 220 55 339 665 95 800 27 211 126000 10 53 149 276 352 44 624 525 51 711 716 27 80 804 127024 71 179 389 498 521

717 57 843 918 65 128008 189 269 366 474 92 575 713 24 879 82 933 69 129011 430 504 632 842 69 948.
130259 478 520 34 749 844 131027 96 142 415 505 604 55 750 89 851 86 926 99 132025 67 155 306 442 80 565 83 626 830 133001 27 243 312 458 823 134083 132 34 71 355 77 469 577 639 758 813 53 970 1501 116 144 67 286 886 581 720 837 50 136167 205 459 77 94 717 883 87 89 954 137133 286 354 593 744 55 64 82 884 956 138008 259 395 706 139035 36 115 73 223 309 31 400 97 785 812 69 140056 96 314 67 495 644 841 941 46 141078 123 30 420 512 654 734 874 142091 176 265 74 315 56 415 589 622 769 821 35 983 13022 105 84 94 394 97 425 505 695 812 48 922 55 144025 69 214 27 64 356 460 68 628 780 966 67 145174 217 83 367 405 32 629 754 58 929 1440288 428 30 37 47 672 801 33 67 907 73 147024 98 221 396 504 23 40 884 938 148039 49 291 383 572 695 720 83 987 149168 89 335 45 539 656 886 150044 79 202 348 433 558 634 151000 36 520 60 65 625 723 812 152030 140 278 80 320 85 625 773 92 916 55 153010 26 32 82 174 93 426 84 63 514 739 154257 326 45 410 741 155010 206 426 34 70 699 732 880 82 930 87 156066 80 103 291 346 78 422 516 773 880 157087 117 349 411 94 93 515 42 748 158081 129 212 98 369 505 159176 445 610 26 48 55 75 88 919 68

III ciągnięcie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. padła na nr. 64673.
15.000 zł.: 117956.
5.000 zł.: 42161 114152.
2.000 zł.: 2703 15185 18026 22576 27052 36712 39745 55397 61494 63704 115734 130901 135390 139104 156656.
1000 zł.: 9099 16970 17203 27039 27550 27560 31726 31855 32628 36969 35446 36074 38752 41809 43293 49034 54238 57218 60642 64977 65770 68069 77258 77669 77852 80115 83440 87956 97425 99836 101650 107662 107674 124200 125898 135178 144132 149875.

Wygrane po 250 zł.

178 233 559 654 1134 240 387 438 541 751 2222 23 50 820 904 3022 48 443 800 983 4252 405 25 53 89 626 24 705 49 51 914 5102 237 302 6 35 60 533 650 733 834 910 6310 468 76 945 7310 91 839 8002 183 707 953 9013 27 142 246 322 519 805 22 31 10345 652 713 11224 72 565 615 72 12044 49 110 13127 319 48 497 619 774 819 45 986 14163 92 204 313 533 834 52 906 51 15063 135 220 427 32 504 30 797 810 949 73 98 16166 258 422 89 613 771 17072 212 55 692 18080 257 78 466 571 867 19054 651 97 808 20155 626 732 37 57 842 97 21173 290 376 498 850 960 22161 221 332 64 457 596 636 747 23075 367 458 569 870 24335 98 493 557 655 882 971 25492 525 915 26152 343 997 28034 231 33 81 365 443 605 843 81 920 29586 605 917 30003 251 300 61 419 40 558 60 640 977 96 3106 22 256 464 69 815 91 966 78 32069 98 411 533 768 33069 103 84 283 353 419 501 667 34143 220 659 35000 158 375 640 878 957 36768 71 931 37170 91 331 68 517 35 38291 333 68 618 843 995 39160 495 554 624 797 801 991 40030 129 65 246 88 550 58 680 710 29 806 29 973 41041 78 85 110 22 434 873 97 96 4220 344 438 820 43251 540 44187 441 549 875 45003 35 163 375 513 98 630 38 97 885 914 46166

420 48 74 563 650 730 815 927 47009 451 859 947 48051 338 57 97 735 908 72 49010 35 864 838 54 962
50125 345 497 644 862 51096 255 304 96 485 522 88 740 854 52704 49 845 919 29 87 58578 703 849 52 917 54088 102 267 68 70 438 76 712 21 855 55106 98 260 70 89 425 926 56094 476 747 57205 419 855 914 58258 307 563 612 59133 65 297 596 812 60075 396 97 552 613 61086 105 35 442 745 809 902 62449 584 965 63708 38 806 937 64224 347 431 507 40 61 65014 96 506 621 47 747 803 13 6065 165 463 627 754 969 7078 82 97 122 38 508 784 814 816 401 41 49 539 744 82 69099 272 395 447 635 713 37 70101 216 680 71277 357 661 969 72101 90 285 467 945 74 73897 932 74233 336 498 563 75405 14 58 977 76510 72 780 937 77191 934 78453 572 741 84 847 59 79072 75 180 346 486 614 57 708 55 80358 415 577 704 81046 70 91 320 451 64 537 82192 606 24 766 83265 564 84150 316 462 577 824 908 26 85107 364 962 86007 19 74 207 815 500 756 951 87 87384 88 424 500 34 88171 403 664 728 89281 336 801 32 90017 242 361 536 59 60 78 938 91090 105 5 8203 308 499 683 747 48 857 92041 135 305 417 782 94 98503 600 18 813 912 87 94028 969 95317 487 851 96005 9 56 142 458 84 539 632 772 97017 330 462 789 728 98197
100124 389 410 808 101062 148 600 31 780 805 102182 312 63 572 742 80 982 91 103708 104122 468 892 105116 331 632 54 106125 605 986 107149 825 456 638 108061 73 517 774 812 33 74 934 109117 351 587 683 771 110284 449 586 882 111080 88 298 332 568 660 949 112079 276 113423 57 762 114090 247 863 478 115528 61 79 859 116140 356 117092 134 779 839 982 118121 40 49 298 573 97 735 929 119000 120062 279 555 635 121145 577 704 45 122012 203 4 21 437 704 28 920 89 123057 69 565 649 124583 929 125116 282 352 937 126233 457 60 563 831 52 97 127014 606 15 128235 418 950 129107 41 370 459 540 780 874 973 130003 14 104 675 808 16 953 131066 73 110 747 61 84 979 89 132438 513 20 649 90 705 829 927 133107 52 822 134098 131 58 224 320 64 89 515 70 800 135213 721 954 136033 623 577 611 137815 28 534 72 617 738 48 50 138066 241 66 434 670 92 733 893 139054 164 68 217 569 635 74 880 140079 289 141216 142027 238 597 99 748 143197 538 604 712 836 144019 79 953 145075 199 245 326 658 800 9 146037 429 587 851 147217 56 324 87 90 454 665 149009 132 377 90 458 586 887 150398 408 95 529 915 151296 396 800 152488 761 957 153762 808 32 915 154433 43 616 39 709 874 934 35 44 155087 698 706 156065 83 229 460 723 884 948 85 157248 346 473 700 158182 220 73 524 714 26 914 159084 342 484 69 530 71 778 79 970

IV ciągnięcie

Wygrane po 250 zł.

92 479 691 879 1052 280 303 39 43 673 840 971 2165 228 29 363 749 68 871 3068 283 468 510 62 810 40127 32 92 699 815 5091 155 88 901 6230 545 611 74 7046 478 641 967 8013 51 185 219 315 451 608 990 9071 187 834 10433 80 513 647 75 907 11022 713 816 950 12073 277 412 512 765 834 13108 53 556 615 709 858 14371 504 60 697 785 940 62 15382 431 16006 266 456 62 566 810 25 17119 96 271 551 707 77 814 97 18081 127 645 19134 59 202 18 517 696 20036 67 137 335 638 745 956 22671 769 867 96 23149 248 550 73 737 24150 366 416 628 851 907 26 25098 201 90 311 96 808 50 936

26306 452 91 567 775 984 27026 301 456 97 809 28024 112 272 684 29301 19 71 75 427 627 776 30145 230 80 669 897 31306 7 419 38 589 835 910 32166 288 381 568 89 94 602 51 778 902 33371 969 34235 77 328 677 842 35054 150 652 36173 333 581 791 933 87016 558 85 740 879 38048 505 735 831 39058 464 512 895 40189 93 271 78 364 639 757 41044 55 224 364 42082 112 41 215 475 638 706 43189 381 552 67 746 872 44010 627